

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

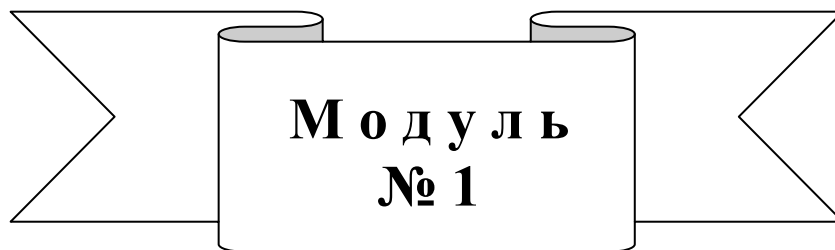
**ПРАКТИКУМ
ІЗ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**

ЧЕРКАСИ - 2015

Практикум із бухгалтерського обліку (для студентів ВНЗ ОКР бакалавр галузі знань “Економіка і підприємництво”). Видання II. Рекомендовано МОНУ (лист №1.4/18-Г-1074 від 14.05.2008 р.). Підготували доценти **Андрусяк В.М., Андрусяк Н.О.** (4,3 др. арк..)

Наведені цифрові дані і назви підприємств умовні.

Рецензенти: д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та економічної безпеки Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького І.П. Мігус;
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту Черкаського державного технологічного університету
В.О. Гавриленко

Змістовий модуль 1: Бухгалтерський облік, його
суть, предмет і метод

Змістовий модуль 2: Бухгалтерський баланс

Семінарське заняття 1

Тема: Бухгалтерський облік його суть і значення

План

1. Поняття господарського обліку, його роль у системі управління.
2. Виникнення і розвиток господарського обліку.
3. Які вимоги ставляться до господарського обліку?
4. Вимірники що застосовуються в обліку.
5. Види господарського обліку їх характерні особливості і взаємозв'язок.
6. Завдання бухгалтерського обліку.
7. Функції господарського обліку.

Список рекомендованої літератури

1. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник / За ред. М.В.Кужельного.- 6-те вид. - К.: А.С.К., 2007.- С. 3-13;
2. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 31.10.1999р.;
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит” / Вид. 2-е, доп. і перероб. - Житомир: ЖІТІ, 2000.-С. 9-39;
4. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1985.-367с.;
5. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Частина перша. - Житомир: ЖІТІ, 1998. – 928с.;
6. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Частина друга. - Житомир: ЖІТІ, 1999. –320с.;
7. Кузьмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник: -К.: “Все про бухгалтерський облік”, 1999.- 228с.

Змістовний модуль 1

Тема: Предмет і метод бухгалтерського обліку

Практичне заняття 1

Групування господарських засобів і джерел їх утворення

Мета заняття: навчитися розрізняти об'єкти бухгалтерського обліку: господарські засоби і джерела їх утворення

Необхідно:

1. В графі "В" таблиці 1.1 вказати "засоби" чи "джерела" та підрахувати їх суму за своїм варіантом;
2. Розділити об'єкти бухгалтерського обліку окремо на засоби чи джерела їх утворення (таблиця 1.2).

Таблиця 1.1

Господарські засоби і джерела їх утворення у СТОВ “Україна”, грн.

№ з/п	Господарські засоби і джерела їх утворення	З/Д	ВАРІАНТИ							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
A	B	B	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Корівник		120500	130000	125000	120000	135000	131500	132000	132500
2	Телятник		118600	119000	119800	110000	110500	111000	111500	112000
3	Зерносклад		26800	20000	21000	22000	23000	24000	25000	26000
4	Критий тік		63300	-	50000	-	51000	-	52000	-
5	Ремонтна майстерня		44400	38000	38500	39000	39500	40000	40500	41000
6	Заборгованість СТОВ “Україна” постачальникам і підрядчикам		27400	28000	29000	29500	30000	30500	31000	31500
7	Довгострокова заборгованість покупців даному СТОВ		6800	7000	7200	7800	8000	8200	8600	8900
8	Розрахунки з робітниками по оплаті праці		58900	25000	24000	26000	27000	28000	30000	29000
9	Облігації інших підприємств		2000	3000	-	5000	-	4000	-	6000
10	Паї в спільні підприємства		-	-	10000	-	12000	-	13000	-
11	Цільове фінансування		1000	800	-	500	-	900	-	700
12	Додатковий капітал		1000	-	-	-	2000	-	-	-
13	Витрати на вирощування сільськогосподарських культур		320000	320500	321000	321600	322300	322900	323000	323100
14	Житлові будинки		41800	40000	40500	39000	39800	41300	41700	42000
15	Телевізор в гуртожитку		800	-	700	-	1000	-	900	-
16	Теплиця		20400	20500	-	21000	-	21300	-	21800
17	Водопровід корівника		26200	21400	21600	21800	22100	22400	22300	22600
18	Інші будівлі виробничого призначення		1480000	1201000	1205000	1210000	1215000	1220000	1225000	1228000
19	Машини і обладнання		530000	531000	532000	532500	533000	533500	534000	535000

Продовження таблиці 1.1

А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8
20	Автомобіль ЗІЛ-130		2800	-	3000	-	3200	-	3400	-
21	Автоцистерна		4200	4100	-	4200	-	4300	-	4400
22	Будівля ларька		1900	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600
23	Столи двотумбові в офісі		200	1000	1200	1400	1600	1800	2000	1800
24	Друкарська машинка		1300	600	600	700	700	800	800	900
25	Робоча худоба		15000	10000	11000	12000	13000	14000	15000	14000
26	Корови		170000	210000	208000	206000	204000	202000	200000	198000
27	Програмне забезпечення		9600	-	-	9000	-	-	8000	-
28	Статутний капітал		2930000	2781500	2341300	2755800	2564300	2833900	2762300	2867900
29	Зерно пшениці (насіння)		2900	3000	3100	3200	3300	3400	3500	3600
30	Насіння соняшника для реалізації		1300	1500	1500	1700	1900	2100	2300	2500
31	Резервний капітал		25800	-	-	23000	-	22000	-	21000
32	Сад яблуневий		8000	7000	7500	-	6000	-	5500	-
33	Клуб		52000	-	-	-	42000	-	-	-
34	Гуртожиток		35400	-	30500	-	-	32400	-	33800
35	Розрахунки з різними дебіторами		18000	18500	17600	15400	19000	14300	13700	15500
36	Будівля складу готової продукції		101200	101800	95000	95800	96200	96700	97100	97400
37	Витрати на утримання тварин		340000	258000	262000	266000	261000	265000	267000	270000
38	Забезпечення майбутніх витрат і платежів		3400	-	2000	-	300	10000	300	-
39	Акції інших підприємств		12800	12600	12400	12200	12000	11800	11600	11400
40	Аміачна селітра		1400	-	-	500	-	-	600	-
41	Суперфосфат		1000	800	-	-	600	-	-	700
42	Бензин		900	700	800	1000	1200	1100	900	800
43	Дизельне паливо		3600	3500	3400	3300	3200	3100	3000	2900
44	Цегла		1200	1100	-	-	1000	-	-	900
45	Цемент		2300	-	2200	-	-	2100	-	-
46	Запасні частини		8100	8000	8300	7900	7800	7700	7600	7500

Продовження таблиці 1.1

А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8
47	Пайовий капітал		370000	371000	372000	37300	374000	375000	376000	377000
48	Відра на фермі		200	300	400	500	600	700	800	900
49	Каса		100	500	600	700	200	300	400	500
50	Поточний рахунок		294000	150000	160000	170000	180000	190000	200000	210000
51	Розрахунки з бюджетом за податками		500	100	200	300	400	500	600	700
52	Розрахунки за страхуванням		80000	79000	78000	77000	76000	75000	74000	73000
53	Нерозподілений прибуток		15800	16000	17000	18000	19000	20000	21000	22000
54	Короткострокові позички банку		87200	50000	60000	70000	80000	55000	65000	75000
55	Довгострокові позички банку		430000	-	400000	336000	200000	300	150000	1200
56	Витрати на будівництво майстерні		140000	105000	-	110000	-	115000	135000	120000
	ВСЬОГО за журналом:									

Примітка: загальна сума господарських засобів повинна бути рівна сумі джерел їх утворення.

Продовження таблиці 1.1

№ з/п	Господарські засоби і джерела їх утворення	З/Д	ВАРІАНТИ						
			ІХ	Х	ХІ	ХІІ	ХІІІ	ХІV	ХV
А	Б	В	9	10	11	12	13	14	15
1	Корівник		133000	121000	121500	122000	122500	123000	123500
2	Телятник		112500	113000	113500	114000	114500	115000	116000
3	Зерносклад		20500	21500	22500	23500	24500	25500	26500
4	Критий тік		53000	-	54000	-	55000	-	56000
5	Ремонтна майстерня		41500	42000	42500	43000	43500	44000	44500
6	Заборгованість СТОВ "Україна" постачальникам і підрядчикам		32000	32500	33000	33500	34000	34500	35000
7	Довгострокова заборгованість покупців даному СТОВ		9200	9500	9900	10300	10600	11000	11500

Продовження таблиці 1.1

А	Б	В	9	10	11	12	13	14	15
8	Розрахунки з робітниками по оплаті праці		31000	32000	23000	34000	35000	36000	40000
9	Облігації інших підприємств		-	10000	-	8000	-	7000	-
10	Паї в спільні підприємства		15000	-	20000	-	23000	-	25000
11	Цільове фінансування		-	1200	-	1100	-	1300	-
12	Додатковий капітал		4000	-	-	-	3600	-	-
13	Витрати на вирощування сільськогосподарських культур		323400	323800	324200	324500	325000	325800	326700
14	Житлові будинки		42200	42600	43100	43400	43800	44000	44500
15	Телевізор гуртожитку		800	-	900	-	1000	-	800
16	Теплиця		-	22500	-	22700	-	23100	-
17	Водопровід корівника		22500	22900	23200	23600	23500	25500	24300
18	Інші будівлі виробничого призначення		1230000	1234000	1236000	1238000	1242000	1245000	1246000
19	Машини і обладнання		535000	534500	535500	536000	536500	537000	537500
20	Автомобіль ЗІЛ-130		3600	-	3800	-	3200	-	3000
21	Автоцистерна		-	4500	-	4600	-	4700	-
22	Будівля ларька		2700	2800	2900	3000	3100	3200	3300
23	Столи двотумбові в офісі		1600	1400	1200	1000	800	1200	1400
24	Друкарська машинка		900	1000	600	700	700	800	900
25	Робоча худоба		13000	12000	11000	10000	11000	12000	13000
26	Корови		196000	194000	192000	190000	188000	186000	184000
27	Програмне забезпечення		-	7000	-	-	5000	-	4000
28	Статутний капітал		2547900	2900700	2586900	2923900	2529500	3007300	2539600
29	Зерно пшениці (насіння)		3500	3400	3300	3200	3100	3000	2900
30	Насіння соняшника для реалізації		3000	2900	2800	2600	2400	2200	2000
31	Резервний капітал		20000	-	18000	14000	-	12000	-
32	Сад яблуневий		-	8500	-	-	6500	-	5000
33	Клуб		34000	-	-	-	-	45800	-

Продовження таблиці 1.1

А	Б	В	9	10	11	12	13	14	15
34	Гуртожиток		-	-	34900	-	-	-	33600
35	Розрахунки з різними дебіторами		16200	14300	13100	13700	14100	10500	11800
36	Будівля складу готової продукції		97500	97900	98200	98300	98600	98800	99500
37	Витрати на утримання тварин		269000	268000	290000	292000	293000	295000	297000
38	Забезпечення майбутніх витрат і платежів		5000	-	-	3500	-	-	4000
39	Акції інших підприємств		11200	11000	10800	10600	10400	10200	10000
40	Аміачна селітра		-	700	-	-	800	-	-
41	Суперфосфат		-	-	400	-	-	300	-
42	Бензин		700	600	500	900	800	700	600
43	Дизельне паливо		2800	2700	2600	2500	2400	2300	2200
44	Цегла		-	-	800	-	-	700	-
45	Цемент		2000	-	-	1900	-	-	1800
46	Запасні частини		7400	7300	7200	7100	7000	8100	8200
47	Пайовий капітал		378000	379000	369000	368000	367000	366000	365000
48	Відра на фермі		800	700	600	500	400	300	200
49	Каса		200	300	400	500	600	700	800
50	Поточний рахунок		220000	230000	240000	250000	260000	270000	280000
51	Розрахунки з бюджетом за податками		1800	900	1000	1100	1200	1300	1400
52	Розрахунки за страхуванням		72000	71000	70000	69000	68000	67000	66000
53	Нерозподілений прибуток		23000	24000	25000	26000	27000	28000	29000
54	Короткострокові позички банку		85000	52000	56000	58000	62000	64000	68000
55	Довгострокові позички банку		250000	-	300000	-	350000	-	400000
56	Витрати на будівництво майстерні		25000	125000	18000	130000	-	135000	-
	ВСЬОГО за журналом:								

Примітка: загальна сума господарських засобів повинна бути рівна сумі джерел їх утворення.

Групування господарських засобів та джерел їх утворення СТОВ "Україна"

№ з /п	Назва господарських засобів	Сума, грн.	№ з /п	Назва джерел утворення господарських засобів	Сума, грн.
	ВСЬОГО			ВСЬОГО	

Практичне заняття 2

Групування господарських засобів і джерел їх утворення

Мета заняття : засвоїти принципи групування господарських засобів підприємства та джерел їх утворення за складом і розміщенням, економічним змістом та ліквідністю.

Необхідно:

- Скласти класифікацію господарських засобів за:
  - їх складом і розміщенням (таблиця 1.3);
  - економічним змістом (таблиця 1.4);
  - ліквідністю (таблиця 1.5);
- Скласти класифікацію джерел утворення господарських засобів за економічним змістом (таблиця 1.6);
- В таблицях 1.3 , 1.4 , 1.5 ,1.6 підрахувати підсумки окремих груп.

Класифікація господарських засобів СТОВ “Україна “ за їх складом та розміщенням

Засоби сфери виробництва			Засоби сфери обігу			Засоби невиробничої сфери			Засоби вилучені		
№ з/п	назва	сума, грн.	№ з/п	назва	сума, грн.	№ з/п	назва	сума , грн.	№ з/п	назва	сума , грн.
	ВСЬОГО			ВСЬОГО			ВСЬОГО			ВСЬОГО	

Таблиця 1.4

Класифікація господарських засобів СТОВ “ Україна “ за **економічним змістом**

Необоротні			Оборотні		
№ з /п	назва	сума, грн.	№ з /п	назва	сума, грн.
	В С Ь О Г О			В С Ь О Г О	

Таблиця 1.5

Класифікація господарських засобів СТОВ “ Україна “ за **ліквідністю**

Ліквідні			Неліквідні		
№ з /п	назва	сума, грн.	№ з /п	назва	сума, грн.
	В С Ь О Г О			В С Ь О Г О	

Таблиця 1.6

Класифікація джерел утворення господарських засобів СТОВ “ Україна “
за **економічним змістом**

Власні			Залучені		
№ з /п	назва	сума, грн.	№ з /п	назва	сума, грн.
	В С Ь О Г О			В С Ь О Г О	

Змістовний модуль 2

Тема: Бухгалтерський баланс

Практичне заняття 1

Складання бухгалтерського балансу

Мета заняття: Навчитись складати бухгалтерський баланс.

Необхідно:

1. На основі даних про наявність господарських засобів і джерел їх утворення в таблиці 2.1 за кожним їх видом вказати “актив” чи “пасив” та підрахувати їх суму;
2. Скласти бухгалтерський баланс (таблиця 2.2).

Таблиця 2.1

Склад і джерела засобів СТОВ “Овочевий” на 1 січня поточного року, грн.

№ з/п	Господарські засоби і джерела їх утворення	А/ П В	ВАРІАНТИ				
			I	II	III	IV	V
A	B	B	1	2	3	4	5
1	Основні засоби за первинною вартістю		138900	130500	131200	131700	132600
2	Знос основних засобів		(5900)	(5100)	(5200)	(5300)	(5400)
3	Матеріали		20000	21400	21800	22100	22300
4	Паливо		1000	1100	1200	1300	1400
5	Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП)		2400	2500	2600	2700	2800
6	Вилучений капітал		(400)	(600)	(700)	(800)	(900)
7	Основне виробництво		3750	4000	4250	4300	4500
8	Готова продукція		10330	8000	9000	10000	11000
9	Розрахунки з покупцями і замовниками		9570	3500	4000	4500	5000
10	Каса		200	300	400	500	600
11	Поточний рахунок		23260	23500	23800	24000	24200
12	Заборгованість даного СТОВ постачальниками і підрядниками		3950	2350	2700	2900	3150
13	Заборгованість бюджету		700	800	500	600	900
14	Заборгованість по заробітній платі		4400	2000	2250	2500	2750
15	Розрахунки з дебіторами		270	280	290	300	310

Продовження таблиці 2.1

А	Б	В	1	2	3	4	5
16	Розрахунки з кредиторами		390	400	420	440	460
17	Нерозподілений прибуток		11000	12000	13000	14000	15000
18	Статутний капітал		163030	166500	167200	167800	168100
19	Резервний капітал		6200	6500	6700	6900	7100
20	Додатковий капітал		850	900	950	1000	1050
21	Забезпечення майбутніх витрат і платежів		470	480	490	500	510
22	Короткострокові кредити банку		15060	16000	17000	18000	19000
23	Заборгованість за страхуванням		980	1200	1400	1600	1800
24	Будівельні матеріали		2850	18550	18570	19340	19610
	ВСЬОГО за журналом:						

Продовження таблиці 2.1

№ з/п	Господарські засоби і джерела їх утворення	А/П	ВАРІАНТИ				
			VI	VII	VIII	IX	X
А	Б	В	6	7	8	9	10
1	Основні засоби за первинною вартістю		132900	133400	133800	134100	134500
2	Знос основних засобів		(5500)	(5600)	(5700)	(5800)	(5900)
3	Матеріали		22900	23000	23500	24000	24700
4	Паливо		1500	1600	1700	1800	1900
5	Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП)		2900	3000	3200	3400	3600
6	Вилучений капітал		(450)	(550)	(500)	(650)	(750)
7	Основне виробництво		4750	5000	5250	5500	5800
8	Готова продукція		12000	13000	14000	15000	16000
9	Розрахунки з покупцями і замовниками		5500	6000	6500	7000	7500
10	Каса		700	800	900	1000	1100
11	Поточний рахунок		24400	24600	24800	25000	25300
12	Заборгованість даного СТОВ постачальниками і підрядниками		3050	3100	3200	3250	3700
13	Заборгованість бюджету		750	550	650	850	950
14	Заборгованість по заробітній платі		2900	3150	3300	3450	3800
15	Розрахунки з дебіторами		320	330	340	350	400
16	Розрахунки з кредиторами		480	510	500	550	570

Продовження таблиці 2.1

А	Б	В	6	7	8	9	10
17	Нерозподілений прибуток		16000	17000	18000	19000	20000
18	Статутний капітал		168250	168350	168450	168550	168950
19	Резервний капітал		7300	7500	7700	7900	8200
20	Додатковий капітал		1100	1150	1200	1250	1300
21	Забезпечення майбутніх витрат і платежів		520	530	540	550	560
22	Короткострокові кредити банку		15500	16500	17500	18500	19500
23	Заборгованість за страхуванням		900	1100	1000	1300	1500
24	Будівельні матеріали		13930	13760	13250	13150	13380
	ВСЬОГО за журналом:						

Таблиця 2.2

Баланс СТОВ "Овочевий" на 3 січня поточного року, грн.

АКТИВ			ПАСИВ		
статті активу	на 01.01	на 03.01	статті пасиву	на 01.01.	на 03.01
БАЛАНС			БАЛАНС		

Практичне заняття 2

Відображення в балансі змін в складі засобів і джерел, зумовлених господарськими операціями

Мета заняття : навчитися визначати типи балансових змін , та відобразити їх в статтях балансу.

Необхідно :

1. За змістом господарських операцій визначити типи змін в балансі, проставивши їх у відповідній графі таблиці 2.3;

2. Скласти баланс підприємства на 3 січня поточного року , відобразивши зміни його статей у відповідних колонках таблиці 2.4.

Таблиця 2.3

Журнал реєстрації господарських операцій СТОВ “Овочевій” з 1 по 3 січня поточного року, грн.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Тип змін у балансі	ВАРІАНТИ				
			I	II	III	IV	V
A	B	B	1	2	3	4	5
1	Одержано в касу СТОВ з поточного рахунку		5000	10000	6000	8000	7000
2	З поточного рахунку погашено короткотермінові позики банку		160	200	300	250	350
3	Видана з каси заробітна плата		4800	3800	4000	4800	5800
4	Надійшло на поточний рахунок від покупців		9600	10000	15000	16000	17000
5	Відраховано від прибутку в резервний капітал		2300	2000	2100	2200	2300
6	Надійшли від постачальників матеріали		800	1000	1500	2000	2500
7	Нарахована заробітна плата робітникам рослинництва		2000	2100	2200	2300	2400
8	За рахунок короткотермінової позички банку оплачено заборгованість постачальникам		1000	1500	2000	2500	3000
9	Нараховані відпускні робітникам		250	350	350	300	400
10	Списано цеглу на будівництво корівника		1500	1000	1200	1400	1600
	ВСЬОГО за журналом:						

Продовження таблиці 2.3

№ з/п	Зміст господарських операцій	Тип змін у балансі	ВАРІАНТИ				
			VI	VII	VIII	IX	X
A	Б	В	6	7	8	9	10
1	Одержано в касу СТОВ з поточного рахунку		12000	4000	6500	7500	8500
2	З поточного рахунку погашено короткотермінові позики банку		2200	3250	2600	2800	3300
3	Видана з каси заробітна плата		5800	3800	3300	5400	7500
4	Надійшло на поточний рахунок від покупців		18000	19000	20000	11000	12000
5	Відраховано від прибутку в резервний капітал		2400	2500	2600	2700	2800
6	Надійшли від постачальників матеріали		3000	3500	4000	4500	5000
7	Нарахована заробітна плата робітникам рослинництва		2500	2600	2700	2800	2900
8	За рахунок короткострокової позички банку оплачено заборгованість постачальникам		3500	4000	4500	5000	5500
9	Нараховані відпускні робітникам		500	500	500	510	500
10	Списано цеглу на будівництво корівника		1800	2000	2200	2400	2600
	ВСЬОГО за журналом:						

Баланс СТОВ "Овочевий" на 3 січня поточного року

АКТИВ				ПАСИВ			
назва статті активу	залишки на 1 січня, грн.	зміни статей активу (+/-), грн.	залишки на 3 січня, грн.	назва статті пасиву	залишки на 1 січня, грн.	зміни статей пасиву (+/-), грн.	залишки на 3 січня, грн.
БАЛАНС				БАЛАНС			

Питання для самоперевірки

Тема: Предмет і метод бухгалтерського обліку

1. Дайте визначення предмета бухгалтерського обліку. Назвіть основні його об'єкти.
2. За якими ознаками групуються господарські засоби підприємства?
3. На які групи поділяються господарські засоби за складом і розміщенням, за економічним змістом та ступенем ліквідності. Дайте їх характеристики.
4. На які групи поділяються за економічним змістом джерела утворення господарських засобів.
5. Назвіть джерела утворення власних засобів.
6. Назвіть джерела утворення залучених засобів.
7. Дайте визначення методу бухгалтерського обліку.
8. Назвіть способи (елементи) методу бухгалтерського обліку. Дайте їх визначення. Розкрийте їх взаємозв'язок.

Тема: Бухгалтерський баланс

1. Дайте визначення бухгалтерського балансу.
2. Будова бухгалтерського балансу.
3. Чим зумовлена рівність підсумків активу і пасиву балансу?
4. Структура балансу.
5. На які типи поділяються господарські операції залежно від змін, які вони викликають в складі засобів підприємства та джерелах їх формування? Охарактеризуйте кожну з них.
6. Значення балансу в забезпеченні інформації, необхідної для управління і контролю.

ТЕСТИ

ЧАСТИНА - 1

Тема: Бухгалтерський облік, його суть і основи організації

1. З наведених об'єктів бухгалтерського обліку до господарських засобів належать:
  - А. Кредити банку
  - Б. Приміщення складу
  - В. Прибуток
  - Г. Розрахунки з постачальниками
2. З наведених об'єктів бухгалтерського обліку до джерел утворення господарських засобів належать:
  - А. Розрахунки з покупцями
  - Б. Програмне забезпечення
  - В. Розрахунки з робітниками по оплаті праці
  - Г. Акції інших підприємств
3. З наведених об'єктів бухгалтерського обліку до господарських процесів відносять:
  - А. Виробництво продукції
  - Б. Короткострокову позику банку

- В. Пальне, що надійшло від постачальника
  - Г. Насіння призначене для реалізації
4. До господарських засобів сфери виробництва відносять:
    - А. Дебіторську заборгованість
    - Б. Зерно, призначене для реалізації
    - В. Поточний рахунок в банку
    - Г. Насіння, призначене для посіву
  5. До господарських засобів сфери обігу відносять:
    - А. Дебіторську заборгованість
    - Б. Насіння, призначене для посіву
    - В. Акції та облігації
    - Г. Кредиторська заборгованість
  6. До необоротних господарських засобів належать:
    - А. Червона цегла
    - Б. Витрати на вирощування сільськогосподарських культур
    - В. Запасні частини
    - Г. Автомобіль
  7. До оборотних господарських засобів відносять:
    - А. Транспортні засоби
    - Б. Молодняк тварин на вирощуванні та відгодівлі
    - В. Робоча і продуктивна худоба
    - Г. Фруктовий сад
  8. З перелічених господарських засобів ліквідними є:
    - А. Виробничі витрати
    - Б. Бензин
    - В. Довгострокова дебіторська заборгованість
    - Г. Приміщення ферми
  9. До залучених джерел утворення господарських засобів відносять:
    - А. Статутний капітал
    - Б. Довгострокову позику банку
    - В. Нерозподілений прибуток
    - Г. Пайовий капітал
  10. Власними джерелами утворення господарських засобів є:
    - А. Розрахунки з оплати праці
    - Б. Забезпечення майбутніх витрат і платежів
    - В. Розрахунки з кредиторами
    - Г. Довгострокова позика банку

ЧАСТИНА - 2

Тема : Бухгалтерський баланс

1. Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку – це:
  - А. Спосіб перевірки наявності товарно-матеріальних цінностей у грошовій оцінці з даними бухгалтерського обліку
  - Б. Спосіб економічного групування і узагальненого відображення в грошовій оцінці стану господарських активів за складом і розміщенням та за джерелами їх утворення в грошовому виразі та на певну дату
  - В. Система підсумкових взаємопов'язаних показників, які характеризують господарську і фінансову діяльність підприємства, результати використання його активів та стан зобов'язань
  - Г. Спосіб групування, поточного обліку і контролю за наявністю і рухом майна підприємства, джерел його утворення, господарських процесів та їх результатів

2. Будова бухгалтерського балансу:
  - А. Двостороння таблиця, ліва сторона якої називається активом, а права - капіталом
  - Б. Двостороння таблиця, ліва сторона якої називається дебет, а права - кредит
  - В. Двостороння таблиця, ліва сторона якої називається активом, а права –пасив
  - Г. Перелік розділів пасиву і активу
3. Бухгалтерський баланс складається у:
  - А. Naturalних вимірниках
  - Б. Трудових вимірниках
  - В. Groшових вимірниках
  - Г. Naturalних, трудових, грошових вимірниках
4. Розділ бухгалтерського балансу – це:
  - А. Перелік рахунків бухгалтерського обліку
  - Б. Група однорідних господарських засобів чи джерел їх утворення
  - В. Група однорідних статей балансу, об'єднаних за економічним змістом
  - Г. Класифікація господарських активів і джерел їх утворення за економічними ознаками.
5. Статті бухгалтерського балансу – це:
  - А. Перелік рахунків бухгалтерського обліку
  - Б. Показники, що відображають на відповідну дату стан окремих видів господарських активів і джерел їх утворення
  - В. Відображення вартості окремих видів майна і його джерел
  - Г. Вірна відповідь відсутня
6. Відповідно до П(С)БО № 2 “Баланс” актив бухгалтерського балансу складається з таких розділів:
  - А. Необоротні активи, оборотні активи, доходи майбутніх періодів
  - Б. Необоротні активи, власний капітал, витрати майбутніх періодів
  - В. Необоротні активи, ліквідні активи, витрати майбутніх періодів
  - Г. Необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів
7. Відповідно до П(С)БО № 2 “Баланс” пасив бухгалтерського балансу складається з таких розділів:
  - А. Власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокові зобов'язання, поточні зобов'язання, витрати майбутніх періодів
  - Б. Довгострокові зобов'язання, власний капітал, доходи майбутніх періодів, поточні зобов'язання, забезпечення майбутніх витрат і платежів
  - В. Статутний капітал, цільове фінансування, майбутнє зобов'язання, поточне зобов'язання, витрати майбутніх періодів
  - Г. Власний капітал, цільове фінансування, поточні зобов'язання, довгострокова заборгованість, резерв майбутніх періодів
8. Дані про наявність основних засобів, нематеріальних активів, незавершеного будівництва, довгострокових фінансових інвестицій підприємства наведені в розділі балансу:
  - А. Власний капітал
  - Б. Необоротні активи
  - В. Оборотні активи
  - Г. Витрати майбутніх періодів
9. Дані про виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, грошові кошти та їх еквіваленти, поточну дебіторську заборгованість підприємства наведено в розділі балансу:
  - А. Оборотні активи
  - Б. Поточні зобов'язання
  - В. Витрати майбутніх періодів
  - Г. Власний капітал

10. Інформація про суми витрат, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів відображається у розділі балансу:
  - А. Витрати поточного періоду
  - Б. Доходи майбутніх періодів
  - В. Витрати попереднього звітного періоду
  - Г. Витрати майбутніх періодів
11. Інформація про склад забезпечень наступних витрат і платежів, які нараховані в звітному періоді (Витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання), а також залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень, які отримані з бюджету та інших джерел відображається у розділі балансу:
  - А. Доходи майбутніх періодів
  - Б. Витрати майбутніх періодів
  - В. Цільове фінансування
  - Г. Забезпечення наступних витрат і платежів
12. Дані про довгострокові кредити банків, довгострокові фінансові зобов'язання, відстрочені податкові зобов'язання відображають у розділі балансу:
  - А. Зобов'язання майбутніх періодів
  - Б. Відстрочені зобов'язання
  - В. Довгострокові зобов'язання
  - Г. Доходи майбутніх періодів
13. Обов'язковою умовою правильності складання бухгалтерського балансу є:
  - А. Рівність між розділами активу
  - Б. Рівність між підсумками активу і пасиву балансу
  - В. Рівність між розділами пасиву
  - Г. Рівність між усіма розділами балансу
14. Рівність валюти балансу активу і пасиву обумовлена:
  - А. Загальна вартість майна підприємства завжди повинна дорівнювати сумі тих джерел, за рахунок яких воно утворено
  - Б. В господарській діяльності відбулись лише операції, які мали активно-пасивний тип зміни балансу, при умові, що вони були повністю відображені
  - В. В господарській діяльності відбулись лише операції, які мали тільки активний, або тільки пасивний тип зміни балансу, при умові, що вони були повністю відображені
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
15. Всі господарські операції за характером змін, які вони викликають у складі активів та джерел їх утворення поділяють на:
  - А. Активний тип зміни балансу
  - Б. Пасивний тип зміни балансу
  - В. Активно-пасивний тип зміни балансу
  - Г. Мають місце всі перелічені типи зміни балансу
16. Операції, що зумовлюють зміни в активі балансу: одна стаття активу збільшується, а інша зменшується на однакову суму; загальний підсумок балансу при цьому не змінюється, - мають:
  - А. Активний тип зміни балансу
  - Б. Пасивний тип зміни балансу
  - В. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону зменшення
17. Операції, що викликають зміни у джерелах формування капіталу, призводять до зміни двох статей пасиву балансу: одна статті пасиву збільшується, а інша зменшується на однакову суму; загальний підсумок балансу при цьому не змінюється, - мають:
  - А. Активний тип зміни балансу
  - Б. Пасивний тип зміни балансу

- В. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону збільшення
Г. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону зменшення
18. Операції, що характеризують надходження активів на підприємство, зумовлюють збільшення залишків на однакову суму відповідних статей як активу, так і пасиву балансу; загальний підсумок балансу при цьому також збільшується, - мають:
- А. Активний тип зміни балансу
Б. Пасивний тип зміни балансу
В. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону збільшення
Г. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону зменшення
19. Операції, які характеризують вибуття активів із підприємства, зумовлюють зменшення на однакову суму залишків відповідних статей активу і пасиву балансу; загальний підсумок балансу при цьому також зменшується, - мають:
- А. Активний тип зміни балансу
Б. Пасивний тип зміни балансу
В. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону збільшення
Г. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону зменшення
20. На підсумок балансу не впливають
- А. Активні і пасивні типи змін
Б. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону збільшення
В. Активно-пасивний тип зміни балансу в сторону зменшення
Г. Всі вище перелічені типи змін не впливають на підсумок балансу
21. Підсумки активу і пасиву балансу змінюються, якщо відбулись операції, які викликають:
- А. Активний тип зміни балансу
Б. Пасивний тип зміни балансу
В. Активно-пасивний тип зміни балансу як в сторону збільшення, так і зменшення
Г. Всі вище перелічені типи змін впливають на підсумок балансу
22. Рівність підсумку активу і пасиву балансу зберігається, якщо відбулись операції, які викликають:
- А. Активний тип зміни балансу
Б. Пасивний тип зміни балансу
В. Активно-пасивний тип зміни балансу як в сторону збільшення, так і зменшення
Г. Рівність зберігається після будь-якої операції

ЧАСТИНА - 3

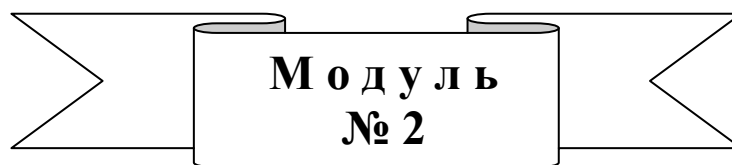
Тема: Типи змін у балансі

1. Погашено з поточного рахунку заборгованість за короткостроковою позикою банку:
- А. Активний
Б. Пасивний
В. Активно-пасивний в сторону збільшення
Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
2. Видано готівку з каси в підзвіт на відрядження:
- А. Активний
Б. Пасивний
В. Активно-пасивний в сторону збільшення
Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
3. Списано витрачене пальне на потреби виробництва:
- А. Активний
Б. Пасивний
В. Активно-пасивний в сторону збільшення
Г. Активно-пасивний в сторону зменшення

4. Оприбутковано малоцінні швидкозношувані предмети від постачальника:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
5. Нархована заробітна палата працівникам основного виробництва:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
6. Оприбуткована готова продукція на склад від основного виробництва:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
7. Зарховано на поточний рахунок кошти, що найшли від покупців за реалізовану їм продукцію
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
8. Видано заробітну плату з каси:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
9. Надійшла на поточний рахунок короткострокова позика банку:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
10. Повернуто в касу невикористані підзвітні суми:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
11. З поточного рахунку перерховано заборгованість за податками і платежами:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
12. Оприбутковано приплід тварин від основного стада ВРХ (тваринництва):
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
13. Нарховано дохід від реалізації покупцю за відвантажену йому продукцію:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення

14. Нараховано знос (амортизацію) основних засобів виробництва:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
15. Списано будівельні матеріали для будівництва корівника:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
16. На підприємство надійшли сировина і матеріали від постачальника:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
17. Погашено заборгованість перед постачальником за рахунок короткострокової позики банку:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
18. Зараховано частину прибутку на поповнення додаткового капіталу:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
19. Надійшли малоцінні швидкозношувані предмети, придбані підзвітною особою:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
20. Оприбутковано в склад основних засобів приміщення корівника за рахунок капітальних інвестицій:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
21. Надійшли на поточний рахунок гроші з каси підприємства:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
22. Зараховано на поточний рахунок грошові кошти, видані з каси:
  - А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення

23. Віднесено вартість послуг власного вантажного автотранспорту з перевезення продукції на витрати на збут:
- А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
24. Використано малоцінні швидкозношувані предмети на потреби виробництва:
- А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення
25. З поточного рахунку перераховано заборгованість за соціальним страхуванням:
- А. Активний
  - Б. Пасивний
  - В. Активно-пасивний в сторону збільшення
  - Г. Активно-пасивний в сторону зменшення

Змістовний модуль 1: Система рахунків і відображення в них господарських операцій

Змістовний модуль 2: Класифікація і План рахунків бухгалтерського обліку

Змістовий модуль 1

Тема: Система рахунків і відображення в них господарських операцій

Практичне заняття 1

Відображення господарських операцій на рахунках синтетичного обліку

Мета заняття: засвоїти порядок відображення на рахунках синтетичного обліку господарських операціях , складання відомостей і балансу.

Необхідно:

1. Відкрити рахунки синтетичного обліку на основі балансу наведеного в таблиці 1.1 та 1.2 , попередньо підрахувавши в них валюту балансу;
2. Скласти бухгалтерські проводки за господарськими операціями, відобразивши їх у відповідних графах таблиць 1.3 і 1.4, та рознести дані на синтетичні рахунки;
3. Підрахувати обороти і вивести кінцеві залишки на рахунках;
4. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками в таблиці 1.5;
5. В таблиці 1.6 скласти бухгалтерський баланс на 1 число наступного місяця.

Таблиця 1.1

Баланс АТ “Велес” на 1 травня поточного року (варіанти 1 – 10)

Актив		Пасив	
статті балансу	сума, грн.	статті балансу	сума, грн.
Основні засоби (10)	300000	Статутний капітал (40)	400000
Сировина і матеріали (201)	150000	Додатковий капітал (42)	250000
Поточний рахунок (311)	210000	Короткострокові кредити банків у національній валюті (601)	110040
Основне виробництво (231)	30000		
Готова продукція (26)	70000		
Розрахунки з підзвітними особами (372)	40		
Баланс		Баланс	

Таблиця 1.2

Баланс ПП “Лан” на 1 квітня поточного (варіанти 11 – 20)

Актив		Пасив	
статті балансу	сума , грн.	статті балансу	сума , грн.
Основні засоби (10)	124000	Статутний капітал (40)	128500
Сировина і матеріали (201)	9700	Короткострокові кредити банків у національній валюті (601)	28100
Основне виробництво (231)	48500	Розрахунки з вітчизняними постачальниками (631)	7500
Поточний рахунок (311)	6900	Розрахунки з кредиторами (685)	15000
Каса (301)	200	Розрахунки за податками (641)	2000
Розрахунки з підзвітними особами (372)	80	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки) (44)	8280
Баланс		Баланс	

Рахунки синтетичного обліку в _____ за _____ місяць поточного року

Дт рах.10 "Основні засоби" Кт

Дт рах.201 "Сировина й матеріали" Кт

рах.372 "Розрахунки з підзвітними особами"
Дт Кт

Дт рах.301 "Каса" Кт

Дт рах.231 "Основне виробництво" Кт

Дт рах. 40 "Статутний капітал" Кт

Дт рах. 311 "Поточний рахунок" Кт

Дт рах. 42 "Додатковий капітал" Кт

Дт рах.26 "Готова продукція" Кт	рах. 601 "Короткострокові кредити банків у національній валюті" Кт

рах. 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" Кт	рах. 641 "Розрахунки за податками" Кт

Дт рах.685"Розрахунки з кредиторами" Кт	рах. 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)" Кт

Дт рах. Кт	Дт рах. Кт

Практичне заняття 2

Відображення господарських операцій на рахунках синтетичного та аналітичного обліку

Мета завдання: засвоїти порядок відображення операцій на рахунках синтетичного і аналітичного обліку, складання оборотних відомостей і балансу.

Необхідно:

1. Відкрити рахунки синтетичного обліку на основі балансу, наведеного в таблиці 1.7, попередньо підрахувавши валюту балансу;
2. Відкрити рахунки аналітичного обліку на основі балансу та відомостей залишків за рахунками аналітичного обліку, спочатку підрахувавши суму всього (таблиці 1.8, 1.9, 1.10, 1.11);
3. Скласти бухгалтерські проводки за господарськими операціями, записавши їх у відповідних графах таблиці 1.12, та рознести на синтетичні й аналітичні рахунки;
4. Підрахувати обороти і вивести кінцеві залишки на рахунках синтетичного і аналітичного обліку;
5. Скласти оборотні відомості за синтетичними і аналітичними рахунками (таблиці 1.13 -1.17);
6. Скласти бухгалтерський баланс на 1 лютого цього року (таблиця 1.18).

Таблиця 1.7

Баланс СТОВ “Україна” на 1 січня поточного року

Актив		Пасив	
статті балансу	сума, грн.	статті балансу	сума, грн.
Основні засоби (10)	508700	Статутний капітал (40)	1035400
Знос основних засобів (131)	(50000)	Розрахунки з вітчизняними постачальниками(631)	11600
Насіння і корми (273)	127000	Розрахунки за заробітною платою (661)	48000
Сировина й матеріали (201)	6100	Резервний капітал (43)	98400
Паливо(203)	351300	Довгострокові кредити банків у національній валюті (501)	80000
Будівельні матеріали (205)	32400		
Запасні частини (207)	2600		
Тварини на вирощуванні і відгодівлі (21)	120000		
Каса (301)	200		
Поточний рахунок (311)	140000		
Розрахунки з вітчизняними постачальниками(631)	16200		
Розрахунки з вітчизняними покупцями (361)	18900		
Баланс		Баланс	

Таблиця 1.8

**Відомість залишків на 1 січня поточного року
за субрахунком 273 ”Корми” у СТОВ “Україна”**

Назва аналітичних рахунків	Одиниці виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн.	Сума, грн.
Ячмінь	ц	1000	40,00	40000
Кукурудза	ц	800	60,00	48000
Сіно всяке	ц	800	2,00	1600
Силос	ц	1800	3,00	5400
Овес	ц	100	40,00	4000
Комбікорм	ц	350	80,00	28000
ВСЬОГО	*	*	*	

Таблиця 1.9

**Відомість залишків на 1 січня поточного року
за субрахунком 205 ”Будівельні матеріали” у СТОВ “Україна”**

Назва аналітичних рахунків	Одиниці виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн.	Сума , грн.
Ліс кругляк	м ³	80	140,00	11200
Цемент	тонн	100	136,00	13600
Цегла	тис. шт.	50	140,00	7000
Цвяхи	кг	400	1,50	600
ВСЬОГО	*	*	*	

Таблиця 1.10

**Відомість залишків на 1 січня поточного року
за субрахунком 203 “Паливо” у СТОВ “Україна”**

Назва аналітичних рахунків	Одиниці виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн.	Сума, грн.
Дизельне паливо	кг	60000	4,70	282000
Бензин А-76	кг	12000	4,90	58800
Автол	кг	3000	3,50	10500
ВСЬОГО	*	*	*	

Таблиця 1.11

**Відомість залишків на 1 січня поточного року за субрахунком 631
“Розрахунки з вітчизняними постачальниками” у СТОВ “Україна”**

Назва аналітичних рахунків	Сума, грн.	
	дебет	кредит
Райпостач	5300	-
Комбікормовий завод	-	6800
Будівельно-монтажне управління	10900	-
Завод будівельних матеріалів	-	4800
ВСЬОГО		

Таблиця 1.12

Журнал реєстрації господарських операцій СТОВ “Україна” за січень поточного року

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		ВАРІАНТИ									
		дебет	кредит	I		II		III		IV		V	
				кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.
A	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Рахунок-фактура №123. Одержано від Райпостачу: дизельне паливо , кг			2000	9400	2300	10810	2500	11750	2100	9870	2200	10340
	бензин , кг			1000	4900	1200	5880	1400	6860	1100	5390	1300	6370
	автол, кг			100	350	150	525	200	700	120	420	110	385
	Разом:			*	14650	*	17215	*	19310	*	15680	*	17095
2	Рахунок –фактура №104. Від комбикормового заводу одержано :комбікорм , ц			60	4800	70	5600	50	4000	80	6400	90	7200
3	Рахунок-фактура №84. Одержано від заводу будівельних матеріалів цегла , тис. шт.			10	1400	15	2100	20	2800	25	3500	30	4200
4	Рахунок-фактура №125. Від Райпостачу одержано: цемент , т			50	6800	60	8160	100	13600	70	9520	80	10880
	цвяхи , кг			100	150	110	165	200	300	120	180	130	195
	ліс, м куб.			5	700	10	1400	15	2100	6	840	7	980
	Разом:			*	7650	*	9725	*	16000	*	10540	*	12055
5	Відомість витрат кормів №10. Списано на корм основного стада ВРХ:												
	сіно ,ц			100	200	150	300	200	400	250	500	300	600
	силос, ц			200	600	300	900	400	1200	500	1500	600	1800
	комбікорм , ц			140	11200	150	12000	130	10400	160	12800	170	13600
	Разом:			*	12000	*	13200	*	12000	*	14800	*	16000

Продовження таблиці 1.12

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Відомість витрат кормів №12. Списано на корм робочій худобі:												
	сіно, ц			10	20	20	40	30	60	15	30	25	50
	овес, ц			5	200	12	480	10	400	14	560	16	640
	Разом:			*	220	*	520	*	460	*	590	*	690
7	Відомість витрат кормів №13. Списано на корм молодняку свиней комбікорм			10	800	15	1200	40	3200	20	1600	25	2000
8	Відомість витрат кормів №14. Списано на корм молодняку ВРХ :												
	сіно, ц			50	100	55	110	70	140	60	120	65	130
	силос, ц			100	300	120	360	200	600	140	420	160	480
	комбікорм, ц			15	1200	20	1600	40	3200	25	2000	30	2400
	Разом :			*	1600	*	2070	*	3940	*	2540	*	3010
9	Лімітно-забірна картка №20. На будівництво корівника витрачено:												
	ліс , м куб.			4	560	5	700	10	1400	6	840	7	980
	цемент , т			12	1632	18	2448	30	4080	24	3264	28	3808
	цегла ,тис. шт.			25	3500	30	4200	20	2800	35	4900	40	5600
	цвяхи , кг			20	30	30	45	24	36	40	60	50	75
	Разом :			*	5722	*	7393	*	8316	*	9064	*	10463
10	Лімітно-забірна картка №21. На будівництво автогаража витрачено :												
	цегла , тис. шт.			5	700	8	1120	10	1400	12	1680	14	1960
	цемент , т			2	272	3	408	5	680	7	952	8	1088
	Разом :			*	972	*	1528	*	2080	*	2632	*	3048

Продовження таблиці 1.12

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Списано витрачене пальне на роботу тракторів в галузі рослинництва: бензин А-76 , кг			500	2450	800	3920	1000	4900	1200	5880	1400	6860
	автол , кг			100	350	50	175	200	700	80	280	600	2100
	дизельне паливо , кг			1000	4700	1200	5640	2000	9400	2100	9870	2300	10810
	Разом :			*	7500	*	9735	*	15000	*	16030	*	19770
12	На роботу вантажного транспорту списано бензин А-76 , кг			4000	19600	3000	14700	5000	24500	4500	22050	3550	17395
13	Чек №253, №428, прибутковий касовий ордер №2. Одержано з поточного рахунку в касу для виплати заробітної плати і на господарські потреби			*	9300	*	9400	*	9500	*	9600	*	9700
14	Розрахунково-платіжна відомість, видатковий ордер №26. Видана з каси заробітна плата			*	6000	*	6100	*	6200	*	6100	*	6150
15	Платіжне доручення № 3. Перераховано з поточного рахунку борг :												
	Комбикормовому заводу			*	5000	*	5100	*	7200	*	5200	*	5300
	Заводу будівельних матеріалів			*	10000	*	9500	*	2100	*	9000	*	8500
	Разом :			*	15000	*	14600	*	9300	*	14200	*	13800
16	Рахунок–фактура №132. Одержано від Райпостачу запасні частини			*	7000	*	6500	*	6200	*	6000	*	6300
17	Акт на списання основних засобів №15. Списана первинна вартість телятника в результаті фізичного зносу			*	15000	*	16000	*	17000	*	18000	*	19000

Продовження таблиці 1.12

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		ВАРІАНТИ									
		дебет	кредит	VI		VII		VIII		IX		X	
				кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.
А	Б	В	Г	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Рахунок-фактура №123												
	Одержано від Райпостачу: дизельне паливо , кг			2400	11280	2600	12220	2700	12690	2800	13160	2900	13630
	бензин , кг			1500	7350	1600	7840	1700	8330	1800	8820	1900	9310
	автол, кг			120	420	130	455	140	490	150	525	160	560
	Разом:			*	19050	*	20515	*	21510	*	22505	*	23500
2	Рахунок –фактура №104. Від комбікормового заводу одержано комбікорм , ц			100	8000	110	8800	120	9600	130	10400	140	11200
3	Рахунок-фактура №84. Одержано від заводу будівельних матеріалів цегла , тис. шт.			35	4900	40	5600	45	6300	50	7000	55	7700
4	Рахунок-фактура №125.												
	Від Райпостачу одержано: цемент, т			90	12240	55	7480	65	8840	75	10200	85	11560
	цвяхи, кг			140	210	150	225	160	240	170	225	180	270
	ліс, м куб.			8	1120	9	1260	11	1540	12	1680	13	1820
	Разом:			*	13570	*	8965	*	10620	*	12105	*	13650
5	Відомість витрат кормів №10.												
	Списано на корм основного стада ВРХ:												
	сіно ,ц			350	700	50	100	60	120	70	140	80	160
	силос , ц			700	2100	800	2400	250	750	350	1050	450	1350
	комбікорм , ц			180	14400	190	15200	200	16000	210	16800	220	17600
	Разом:			*	17200	*	17700	*	16870	*	17990	*	19110

Продовження таблиці 1.12

А	Б	В	Г	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
6	Відомість витрат кормів №12. Списано на корм робочій худобі:												
	сіно , ц			35	70	40	80	45	90	50	100	55	110
	овес , ц			18	720	20	800	21	840	23	920	25	1000
	Разом:			*	790	*	880	*	930	*	1020	*	1110
7	Відомість витрат кормів №13. Списано на корм молодняку свиней комбікорм			30	2400	35	2800	45	3600	50	4000	55	4400
8	Відомість витрат кормів №14. Списано на корм молодняку ВРХ :												
	сіно , ц			75	150	80	160	85	170	90	180	95	190
	силос , ц			180	540	210	630	230	690	250	750	270	810
	комбікорм , ц			35	2800	40	3200	50	4000	55	4400	60	4800
	Разом :			*	3490	*	3990	*	4860	*	5330	*	5800
9	Лімітно-забірна картка №20. На будівництво корівника витрачено:												
	ліс ,м куб.			8	1120	9	1260	10	1400	11	1540	12	1680
	цемент , т			32	4352	36	5304	40	5440	45	6120	50	6800
	цегла , тис. шт.			45	6300	50	7000	55	7700	60	8400	65	9100
	цвяхи , кг			60	90	70	105	80	120	90	135	100	150
	Разом :			*	11862	*	13669	*	14660	*	16195	*	17730
10	Лімітно-забірна картка №21. На будівництво автогаража витрачено :												
	цегла , тис. шт.			16	2240	18	2520	20	2800	21	2940	22	3080
	цемент , т			9	1224	10	1360	11	1496	12	1632	13	1768
	Разом :			*	3464	*	3880	*	4296	*	4572	*	4848

Продовження таблиці 1.12

А	Б	В	Г	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
11	Списано витрачене пальне на роботу тракторів в галузі рослинництва :												
	бензин А-76 , кг			1600	7840	1800	8820	2000	9800	1900	9310	1700	8330
	автол , кг			90	315	70	245	110	385	130	455	120	420
	дизельне паливо , кг			2500	11750	2700	12690	2400	11280	2600	12220	2800	13160
	Разом :			*	19905	*	21755	*	21465	*	21985	*	21910
12	На роботу вантажного транспорту списано бензин А-76 , кг			5500	26950	6000	29400	6500	31850	7000	34300	7500	36750
13	Чек №253, №428 , прибутковий касовий ордер №2. Одержано з поточного рахунку в касу для видачі заробітної плати і на господарські потреби			*	9800	*	9200	*	9100	*	9000	*	8900
14	Розрахунково-платіжна відомість, Видатковий ордер №26. Видана з каси заробітна плата			*	6050	*	6250	*	5900	*	5950	*	5600
15	Платіжне доручення № 3. Перераховано з поточного рахунку борги:												
	Комбикормовому заводу			*	5400	*	5500	*	5900	*	6200	*	6400
	Заводу будівельних матеріалів			*	8000	*	8100	*	8200	*	8300	*	8400
	Разом :			*	13400	*	13600	*	14100	*	14500	*	14800
16	Рахунок–фактура №132. Одержано від Райпостачу запасні частини			*	6800	*	7100	*	7300	*	7700	*	7500
17	Акт на списання основних засобів №15. Списана первинна вартість телятника в результаті фізичного зносу			*	20000	*	21000	*	15500	*	16500	*	17500

Продовження таблиці 1.12

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		ВАРІАНТИ									
		дебет	кредит	XI		XII		XIII		XIV		XV	
				кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.
А	Б	В	Г	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Рахунок-фактура №123												
	Одержано від Райпостачу: дизельне паливо , кг			3000	14100	3100	14570	3200	15040	3300	15510	3500	16450
	бензин , кг			2000	9800	2100	10290	2200	10780	2300	11270	2400	11760
	автол , кг			170	595	180	630	190	665	210	735	220	770
	Разом:			*	24495	*	25490	*	26485	*	27515	*	28980
2	Рахунок –фактура №104. Від комбікормового заводу одержано: комбікорм , ц			150	12000	160	12800	170	13600	180	14400	190	15200
3	Рахунок-фактура №84. Одержано від заводу будівельних матеріалів цегла , тис. шт.			60	8400	65	9100	70	9800	75	10500	80	11200
4	Рахунок-фактура №125.												
	Від Райпостачу одержано: цемент , т			95	12920	105	14280	110	14960	115	15640	120	16320
	цвяхи , кг			190	285	210	315	220	330	230	345	240	360
	ліс , м куб.			14	1960	16	2240	17	2380	18	2520	19	2660
	Разом:			*	15165	*	16835	*	17670	*	18505	*	19340
5	Відомість витрат кормів №10.												
	Списано на корм основного стада ВРХ:												
	сіно , ц			90	180	120	240	140	280	160	320	180	360
	силос , ц			550	1650	650	1950	750	2250	850	2550	900	2700
	комбікорм , ц			165	13200	175	14000	185	14800	195	15600	205	16400
	Разом:			*	15030	*	16190	*	17330	*	18470	*	19460

Продовження таблиці 1.12

А	Б	В	Г	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
6	Відомість витрат кормів №12. Списано на корм робочій худобі:												
	сіно , ц			60	120	65	130	70	140	75	150	80	160
	овес , ц			27	1080	29	1160	32	1280	35	1400	38	1520
	Разом:			*	1200	*	1290	*	1420	*	1550	*	1680
7	Відомість витрат кормів №13. Списано на корм молодняку свиней комбікорм , ц			60	4800	65	5200	70	5600	75	6000	85	6800
8	Відомість витрат кормів №14. Списано на корм молодняку ВРХ :												
	сіно , ц			110	200	105	210	110	220	115	230	120	240
	силос , ц			290	870	300	900	330	990	350	1050	380	1140
	комбікорм , ц			65	5200	70	5600	75	6000	80	6400	90	7200
	Разом :			*	6270	*	6710	*	7210	*	7680	*	8580
9	Лімітно-забірна картка №20. На будівництво корівника витрачено:												
	ліс ,м куб.			14	1960	15	2100	16	2240	17	2380	18	2520
	цемент , т			60	8160	70	9520	80	10880	90	12240	100	13600
	цегла , тис. шт.			70	9800	75	10500	80	11200	85	11900	90	12600
	цвяхи ,кг			110	165	120	180	130	195	140	210	150	225
	Разом :			*	20085	*	22300	*	24515	*	26730	*	28945
10	Лімітно-забірна картка №21. На будівництво автогаража витрачено :												
	цегла , тис. шт.			24	3360	25	3500	27	3780	29	4060	30	4200
	цемент , т			14	1904	15	2040	16	2176	17	2312	18	2448
	Разом :			*	5264	*	5540	*	5956	*	6372	*	6648

Продовження таблиці 1.12

А	Б	В	Г	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
11	Списано витрачене пальне на роботу тракторів :												
	бензин А-76 , кг			1500	7350	1300	6370	1100	5390	900	4410	700	3430
	автол , кг			150	525	180	630	140	490	160	560	190	665
	дизельне паливо , кг			3000	14100	3500	16450	3800	17860	4000	18800	5000	23500
	Разом :			*	21975	*	23450	*	23740	*	23770	*	27595
12	На роботу вантажного транспорту списано бензин А-76 , кг			8000	39200	8500	41650	9000	44100	9500	46550	8300	40670
13	Чек №253, №428, прибутковий касовий ордер №2. Одержано з поточного рахунку для видачі заробітної плати і на господарські потреби			*	8800	*	8700	*	8600	*	8500	*	8400
14	Розрахунково-платіжна відомість, видатковий ордер №26. Видана з каси заробітна плата			*	5650	*	5400	*	5300	*	5250	*	5100
15	Платіжне доручення № 3. Перераховано з поточного рахунку борги :												
	Комбикормовому заводу			*	6800	*	7000	*	7400	*	7600	*	7800
	Заводу будівельних матеріалів			*	9200	*	9300	*	4000	*	5000	*	6000
	Разом :			*	16000	*	16300	*	11400	*	12600	*	13800
16	Рахунок–фактура №132. Одержано від Райпостачу запасні частини			*	7400	*	5000	*	5500	*	5300	*	5200
17	Акт на списання основних засобів №15. Списана первинна вартість телятника в результаті фізичного зносу			*	18500	*	19500	*	14500	*	14000	*	13500

Рахунки синтетичного обліку в СТОВ "Україна за січень поточного року

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Дт	Кт	Дт	Кт

Рахунки аналітичного обліку за рахунком 273 “Корми” в СТОВ “Україна”

Дт		рах. ”Ячмінь”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Кукурудза”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Овес”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Комбікорм”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Сіно всяке”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Силос”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Рахунки аналітичного обліку за рахунком 205 „ Будівельні матеріали“ в СТОВ “Україна”

Дт		рах. ”Ліс кругляк”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Цемент”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Цегла ”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Дт		рах. ”Цвяхи”				Кт
№ операції	Кількість	Сума, грн.	№ операції	Кількість	Сума, грн.	

Таблиця 1.14

**Оборотна відомість за аналітичними рахунками
до рахунку 205 “Будівельні матеріали” в СТОВ “Україна” за січень поточного року**

Назва аналітичних рахунків	Сальдо на 1-е січня		Обороти за місяць				Сальдо на 1-е лютого	
			дебет		кредит			
	к-ть	сума	к-ть	сума	к-ть	сума	к-ть	сума
ВСЬОГО								

Таблиця 1.15

**Оборотна відомість за аналітичними рахунками
до рахунку 203 “Паливо” в СТОВ “Україна” за січень поточного року**

Назва аналітичних Рахунків	Сальдо на 1-е січня		Обороти за місяць				Сальдо на 1-е лютого	
			дебет		кредит			
	к-ть	сума	к-ть	сума	к-ть	сума	к-ть	сума
ВСЬОГО								

Таблиця 1.16

**Оборотна відомість за аналітичними рахунками
до рахунку 631 “Рахунки з вітчизняними постачальниками”**

Назва аналітичних Рахунків	Сальдо на 1-е січня		Оборот за місяць		Сальдо на 1-е лютого	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
ВСЬОГО						

Таблиця 1.17

**Оборотна відомість за синтетичними рахунками
в СТОВ “Україна” за січень поточного року**

Код та назва рахунків	Сальдо на 1-е січня		Обороти за місяць		Сальдо на 1-е лютого	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
А	1	2	3	4	5	6
10 “Основні засоби”						
131 “Знос основних засобів”						
273 “Корми”						
201 “Сировина і матеріали”						
203 “Паливо”						
205 “Будівельні матеріали”						
207 “Запасні частини”						

Продовження таблиці 1.17

А						
21 “Тварини на вирощуванні і відгодівлі”						
231 “Рослинництво”						
232 “Тваринництво”						
233 “Допоміжні виробництва”						
15 “Капітальні інвестиції”						
301 “Каса в національній валюті”						
311 “Поточні рахунки в національній валюті”						
631 “Розрахунки з вітчизняними постачальниками “						
361 “Розрахунки з вітчизняними покупцями “						
661 “Розрахунки за заробітною платою”						
372 “Розрахунки з підзвітними особами”						
40 “Статутний капітал”						
43 “Резервний капітал”						
501 “Довгострокові кредити банків у національній валюті”						
ВСЬОГО						

Таблиця 1.18

Баланс СТОВ “ Україна “ на 1 лютого поточного року

АКТИВ		Пасив	
статті балансу	сума , грн.	статті балансу	сума , грн.
БАЛАНС		БАЛАНС	

Змістовний модуль 2

Тема: Класифікація і план рахунків бухгалтерського обліку

Практичне заняття 1

Класифікація рахунків бухгалтерського обліку

Мета заняття : засвоїти план рахунків та оволодіти основами їх класифікації.

Необхідно :

1. Ознайомитись з планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який наведений в таблиці 2.1;
2. Зробити класифікацію бухгалтерських рахунків у розрізі груп та підгруп:
  - за економічним змістом (таблиця 2.2);
  - за призначенням і структурою (таблиця 2.3).

Таблиця 2.1

ПЛАН рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)			Субрахунки (рахунки другого порядку)	
Код	Назва	Т.С	Код	Назва
1	2	3	4	5
Клас 1. Необоротні активи				
10	Основні засоби	A	101	Земельні ділянки
		A	102	Капітальні витрати на поліпшення земель
		A	103	Будинки та споруди
		A	104	Машини та обладнання
		A	105	Транспортні засоби
		A	106	Інструменти, прилади та інвентар
		A	107	Тварини
		A	108	Багаторічні насадження
11	Інші необоротні матеріальні активи	A	109	Інші основні засоби
		A	111	Бібліотечні фонди
		A	112	Малоцінні необоротні матеріальні активи
		A	113	Тимчасові (нетитульні) споруди
		A	114	Природні ресурси
		A	115	Інвентарна тара
		A	116	Предмети прокату
12	Нематеріальні активи	A	117	Інші необоротні матеріальні активи
		A	121	Права користування природними ресурсами
		A	122	Права користування майном
		A	123	Права на комерційні позначення
		A	124	Права на об'єкти промислової власності
		A	125	Авторське право та суміжні з ним права
A	127	Інші нематеріальні активи		

13	Знос (амортизація) необоротних активів	П	131	Знос основних засобів
		П	132	Знос інших необоротних матеріальних активів
		П	133	Накопичена амортизація нематеріальних активів
		П	134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів
14	Довгострокові фінансові інвестиції	А	141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі
		А	142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам
		А	143	Інвестиції непов'язаним сторонам
15	Капітальні інвестиції	А	151	Капітальне будівництво
		А	152	Придбання (виготовлення) основних засобів
		А	153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів
		А	154	Придбання (створення) нематеріальних активів
		А	155	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів
16	Довгострокові біологічні активи	А	161	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю
		А	162	Довгострокові біологічні активи рослинництва, які оцінені за первісною вартістю
		А	163	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю
		А	164	Довгострокові біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
		А	165	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за справедливою вартістю
		А	166	Незрілі довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю
17	Відстрочені податкові активи	А		За видами відстрочених податкових активів
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	А	181	Заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду
		А	182	Довгострокові векселі одержані
		А	183	Інша дебіторська заборгованість
		А	184	Інші необоротні активи
19	Гудвіл	П	191	Гудвіл при придбанні
		П	192	Негативний гудвіл
		П	193	Гудвіл при приватизації (корпоратизації)
Клас 2. Запаси				
20	Виробничі запаси	А	201	Сировина й матеріали
		А	202	Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби
		А	203	Паливо
		А	204	Тара й тарні матеріали
		А	205	Будівельні матеріали
		А	206	Матеріали, передані в переробку
		А	207	Запасні частини
		А	208	Матеріали сільськогосподарського призначення
		А	209	Інші матеріали
21	Поточні біологічні активи	А	211	Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю
		А	212	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю
		А	213	Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	А		За видами предметів

23	Виробництво	А		За видами виробництва
24	Брак у виробництві	А		За видами продукції
25	Напівфабрикати	А		За видами напівфабрикатів
26	Готова продукція	А		За видами готової продукції
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	А		За видами продукції
28	Товари	А	281	Товари на складі
		А	282	Товари в торгівлі
		А	283	Товари на комісії
		А	284	Тара під товарами
		П	285	Торгова націнка
29				
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи				
30	Каса	А	301	Каса в національній валюті
		А	302	Каса в іноземній валюті
31	Рахунки в банку	А	311	Поточні рахунки в національній валюті
		А	312	Поточні рахунки в іноземній валюті
		А	313	Інші рахунки в банку в національній валюті
		А	314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті
32				
33	Інші кошти	А	331	Грошові документи в національній валюті
		А	332	Грошові документи в іноземній валюті
		А	333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті
		А	334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті
34	Короткострокові векселі одержані	А	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті
		А	342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті
35	Поточні фінансові інвестиції	А	351	Еквіваленти грошових коштів
		А	352	Інші поточні фінансові інвестиції
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	АП	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями
		АП	362	Розрахунки з іноземними покупцями
		АП	363	Розрахунки з учасниками ПФГ
37	Розрахунки з різними дебіторами	А	371	Розрахунки за виданими авансами
		АП	372	Розрахунки з підзвітними особами
		А	373	Розрахунки за нарахованими доходами
		А	374	Розрахунки за претензіями
		А	375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків
		А	376	Розрахунки за позиками членам кредитних спілок
А	377	Розрахунки з іншими дебіторами		
38	Резерви сумнівних боргів	А		За дебіторами
39	Витрати майбутніх періодів	А		За видами витрат
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань				
40	Статутний капітал	П		За видами капіталу
41	Пайовий капітал	П		За видами капіталу
42	Додатковий капітал	П	421	Емісійний дохід
		П	422	Інший вкладений капітал
		П	423	Дооцінка активів
		П	424	Безоплатно одержані необоротні активи
		П	425	Інший додатковий капітал
43	Резервний капітал	П		За видами капіталу
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	П	441	Прибуток нерозподілений
		А	442	Непокриті збитки
		А	443	Прибуток, використаний у звітному періоді

45	Вилучений капітал	А	451	Вилучені акції
		А	452	Вилучені вклади і паї
		А	453	Інший вилучений капітал
46	Неоплачений капітал	А		За видами капіталу
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	П	471	Забезпечення виплат відпусток
		П	472	Додаткове пенсійне забезпечення
		П	473	Забезпечення гарантійних зобов'язань
		П	474	Забезпечення інших витрат і платежів
		П	475	Забезпечення призового фонду (резерв виплат)
		П	476	Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї
48	Цільове фінансування і цільові надходження	П		За об'єктами фінансування
49	Страхові резерви	П	491	Технічні резерви
		П	492	Резерви із страхування життя
		П	493	Частка перестраховиків у технічних резервах
		П	494	Частка перестраховиків у резервах із страхуванням життя
		П	495	Результат зміни технічних резервів
		П	496	Результат зміни резервів із страхування життя
Клас 5. Довгострокові зобов'язання				
50	Довгострокові позики	П	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті
		П	502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті
		П	503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті
		П	504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті
		П	505	Інші довгострокові позики в національній валюті
		П	506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті
51	Довгострокові векселі видані	П	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті
		П	512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	П	521	Зобов'язання за облігаціями
		П	522	Премія за випущеними облігаціями
		П	523	Дисконт за випущеними облігаціями
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	П	531	Зобов'язання з фінансової оренди
		П	532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів
54	Відстрочені податкові зобов'язання	П		За видами зобов'язань
55	Інші довгострокові зобов'язання	П		За видами зобов'язань
56				
57				
58				
59				
Клас 6. Поточні зобов'язання				
60	Короткострокові позики	П	601	Короткострокові кредити банків у національній валюті
		П	602	Короткострокові кредити банків в іноземній валюті
		П	603	Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті
		П	604	Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті
		П	605	Прострочені позички в національній валюті
		П	606	Прострочені позички в іноземній валюті

Продовження таблиці 2.1

61	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	П	611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті
		П	612	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті
62	Короткострокові векселі видані	П	621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті
		П	622	Короткострокові векселі, видані в іноземній валюті
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	АП	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками
		АП	632	Розрахунки з іноземними постачальниками
		АП	633	Розрахунки з учасниками ПФГ
64	Розрахунки за податками й платежами	АП	641	Розрахунки за податками
		АП	642	Розрахунки за обов'язковими платежами
		АП	643	Податкові зобов'язання
		АП	644	Податковий кредит
65	Розрахунки за страхування	АП	651	За пенсійним забезпеченням
		АП	652	За соціальним страхуванням
		АП	653	За страхуванням на випадок безробіття
		АП	654	За індивідуальним страхуванням
		АП	655	За страхуванням майна
66	Розрахунки з оплати праці	П	661	Розрахунки за заробітною платою
		П	662	Розрахунки з депонентами
		П	663	Розрахунки за іншими виплатами
67	Розрахунки з учасниками	П	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами
		П	672	Розрахунки за іншими виплатами
68	Розрахунки за іншими операціями	АП	681	Розрахунки за авансами одержаними
		АП	682	Внутрішні розрахунки
		АП	683	Внутрішньогосподарські розрахунки
		АП	684	Розрахунки за нарахованими відсотками
69	Доходи майбутніх періодів	АП	685	Розрахунки з іншими кредиторами
		П		За видами доходів
Клас 7. Доходи і результати діяльності				
70	Доходи від реалізації	П	701	Дохід від реалізації готової продукції
		П	702	Дохід від реалізації товарів
		П	703	Дохід від реалізації робіт і послуг
		П	704	Вирахування з доходу
		П	705	Перестраховання
71	Інший операційний дохід	П	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
		П	711	Дохід від реалізації іноземної валюти
		П	712	Дохід від реалізації інших оборотних активів
		П	713	Дохід від операційної оренди активів
		П	714	Дохід від операційної курсової різниці
		П	715	Одержані штрафи, пені, неустойки
		П	716	Відшкодування раніше списаних активів
		П	717	Дохід від списання кредиторської заборгованості
		П	718	Доход від безоплатно одержаних оборотних активів
72	Дохід від участі в капіталі	П	719	Інші доходи від операційної діяльності
		П	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства
		П	722	Дохід від спільної діяльності
73	Інші фінансові доходи	П	723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства
		П	731	Дивіденди одержані
		П	732	Відсотки одержані
		П	733	Інші доходи від фінансових операцій

74	Інші доходи	П	741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій
		П	742	Дохід від реалізації необоротних активів
		П	743	Дохід від реалізації майнових комплексів
		П	744	Дохід від не операційної курсової різниці
		П	745	Дохід від безоплатно одержаних активів
		П	746	Інші доходи від звичайної діяльності
75	Надзвичайні доходи	П	751	Відшкодування збитків від надзвичайних подій
		П	752	Інші надзвичайні доходи
76	Страхові платежі	П		За видами страхування
77				
78				
79	Фінансові результати	АП	791	Результат основної діяльності
		АП	792	Результат фінансових операцій
		АП	793	Результат іншої звичайної діяльності
		АП	794	Результат надзвичайних подій
Клас 8. Витрати за елементами				
80	Матеріальні витрати	А	801	Витрати сировини й матеріалів
		А	802	Витрати купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів
		А	803	Витрати палива й енергії
		А	804	Витрати тари й тарних матеріалів
		А	805	Витрати будівельних матеріалів
		А	806	Витрати запасних частин
		А	807	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення
		А	808	Витрати товарів
		А	809	Інші матеріальні витрати
81	Витрати на оплату праці	А	811	Виплати за окладами й тарифами
		А	812	Премії та заохочення
		А	813	Компенсаційні виплати
		А	814	Оплата відпусток
		А	815	Оплата іншого невідпрацьованого часу
		А	816	Інші витрати на оплату праці
82	Відрахування на соціальні заходи	А	821	Відрахування на пенсійне забезпечення
		А	822	Відрахування на соціальне страхування
		А	823	Страхування на випадок безробіття
		А	824	Відрахування на індивідуальне страхування
83	Амортизація	А	831	Амортизація основних засобів
		А	832	Амортизація інших необоротних матеріальних активів
		А	833	Амортизація нематеріальних активів
84	Інші операційні витрати	А		За видами витрат
85	Інші затрати	А		За видами затрат
86				
87				
88				
89				
Клас 9. Витрати діяльності				
90	Собівартість реалізації	А	901	Собівартість реалізованої готової продукції
		А	902	Собівартість реалізованих товарів
		А	903	Собівартість реалізованих робіт і послуг
		А	904	Страхові виплати
91	Загально виробничі витрати	А		За видами витрат
92	Адміністративні витрати	А		За видами витрат
93	Витрати на збут	А		За видами витрат

Продовження таблиці 2.1

94	Інші витрати операційної діяльності	А	940	Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
		А	941	Витрати на дослідження і розробки
		А	942	Собівартість реалізованої іноземної валюти
		А	943	Собівартість реалізованих виробничих запасів
		А	944	Сумнівні та безнадійні борги
		А	945	Втрати від операційної курсової різниці
		А	946	Втрати від знецінення запасів
		А	947	Нестачі і втрати від псування цінностей
		А	948	Визнані штрафи, пені, неустойки
		А	949	Інші витрати операційної діяльності
95	Фінансові витрати	А	951	Відсотки за кредит
		А	952	Інші фінансові витрати
96	Витрати від участі в капіталі	А	961	Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства
		А	962	Втрати від спільної діяльності
		А	963	Втрати від інвестицій в дочірні підприємства
97	Інші витрати	А	971	Собівартість реалізованих фінансових інвестицій
		А	972	Собівартість реалізованих необоротних активів
		А	973	Собівартість реалізованих майнових комплексів
		А	974	Втрати від не операційних курсових різниць
		А	975	Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій
		А	976	Списання необоротних активів
		А	977	Інші витрати звичайної діяльності
98	Податок на прибуток	А	981	Податок на прибуток від звичайної діяльності
		А	982	Податок на прибуток від надзвичайних подій
99	Надзвичайні витрати	А	991	Втрати від стихійного лиха
		А	992	Втрати від технічних катастроф і аварій
		А	993	Інші надзвичайні витрати
Клас 0. Позабалансові рахунки				
01	Орендовані необоротні активи	А		За видами активів
02	Активи на відповідальному зберіганні	А	021	Устаткування, прийняте для монтажу
		А	022	Матеріали, прийняті для переробки
		А	023	Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні
		А	024	Товари, прийняті на комісію
		А	025	Майно в довірчому управлінні
03	Контрактні зобов'язання	П		За видами зобов'язань
04	Непередбачені активи й зобов'язання	А	041	Непередбачені активи
		П	042	Непередбачені зобов'язання
05	Гарантії та забезпечення надані	А		За видами гарантій та забезпечень наданих
06	Гарантії та забезпечення отримані	А		За видами гарантій та забезпечень отриманих
07	Списані активи	А	071	Списана дебіторська заборгованість
		А	072	Невідшкодовані нестачі і витрати від псування цінностей
08	Банки суворого обігу	АП		За видами бланків
09	Амортизаційні відрахування			За видами активів

Питання для самоперевірки

Тема: Рахунки і подвійний запис

1. Дайте визначення рахунків бухгалтерського обліку.
2. Які рахунки називають активними, а які пасивними? Які їх будова?
3. Який порядок визначення залишків на кінець звітного періоду на активних і пасивних рахунках?
4. Які рахунки називають активно-пасивними? Які їх будова?
5. Який порядок визначення кінцевого залишку на активно-пасивних рахунках? Яка формула перевірки записів на цих рахунках?
6. У чому полягає суть подвійного запису операцій на рахунках? Яке його значення? Що розуміють під бухгалтерською проводкою?
7. Які бухгалтерські проводки називають простими, а які – складними?
8. Що розуміють під кореспонденцією рахунків?
9. Яке призначення синтетичних та аналітичних рахунків?
10. Призначення субрахунків.
11. У чому полягає взаємозв'язок між балансом і рахунками?
12. Призначення і будова оборотної відомості за синтетичними рахунками.
13. Чим зумовлена рівність трьох пар підсумків в оборотній відомості за синтетичними рахунками?
14. Які помилки в бухгалтерських записах можуть бути виявлені за допомогою обігової відомості за синтетичними рахунками? Виявлення яких помилок вона не забезпечує?
15. Шахова обігова відомість, її будова, переваги і недоліки.
16. Призначення і будова обігових відомостей за аналітичними рахунками обліку товарно-матеріальних цінностей.
17. Призначення і будова обігових відомостей за аналітичними рахунками обліку розрахункових операцій.

Тема: Класифікація і План рахунків бухгалтерського обліку

1. Що розуміють під класифікацією рахунків? Яке її значення?
2. За якими ознаками класифікують рахунки?
3. На які групи поділять рахунки за економічним змістом?
4. Які рахунки в бухгалтерському обліку використовують для обліку необоротних активів?
5. Які рахунки в бухгалтерському обліку використовують для обліку оборотних активів?
6. Назвіть джерела формування активів (господарських засобів) підприємства.
7. Які рахунки використовують для обліку джерел власних засобів?
8. Які рахунки використовують для обліку джерел залучених (позикових) коштів?

9. На які групи поділяються рахунки бухгалтерського обліку за призначенням і структурою?
  10. Дайте характеристику основних матеріальних рахунків.
  11. Призначення і будова рахунків обліку власного капіталу.
  12. Призначення і будова розрахункових рахунків (активних, пасивних, активно-пасивних).
  13. Яке місце в бухгалтерському обліку займають регулюючі рахунки?
  14. Призначення і будова регулюючих доповнюючих рахунків.
  15. Призначення і будова регулюючих контрактивних рахунків.
  16. Призначення і будова регулюючих контрпасивних рахунків.
  17. На які групи поділяють операційні рахунки?
  18. Призначення і будова збірно-розподільчих рахунків.
  19. Призначення і будова бюджетно-розподільчих рахунків.
  20. Призначення і будова калькуляційних рахунків.
  21. Призначення і будова номінальних рахунків.
  22. Призначення і будова порівняльних рахунків.
  23. Призначення і будова фінансово-результатних рахунків.
  24. Призначення і характерні особливості позабалансових рахунків.
  25. Що розуміють під Планом рахунків? Яке його значення?
- Принципи побудови Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій.

ТЕСТИ

Частина – 1

Тема: Рахунки бухгалтерського обліку

1. Рахунки бухгалтерського обліку як елемент бухгалтерського обліку – це:
  - А. Зведення відомостей про обсяг змін у кожній групі об'єктів бухгалтерського обліку
  - Б. Наявність і стан господарських засобів і джерел їх утворення в грошовому вимірнику на певну дату
  - В. Спосіб групування здійснюваних господарських операцій за економічно однорідними ознаками з метою поточного відображення наявності і руху господарських активів і джерел їх утворення, господарських процесів та їх результатів
  - Г. Відображення усіх змін у складі господарських активів підприємства та джерел їх утворення
2. Будова рахунків бухгалтерського обліку – це:
  - А. Запис господарських операцій за дебетом і кредитом рахунку за певний період
  - Б. Двостороння таблиця, ліва частина якої називається умовним терміном – “дебет”, а права – “кредит”
  - В. Зведення оборотів, початкових і кінцевих сальдо за період по економічно-однорідним ознакам
  - Г. Двостороння таблиця, ліва частина якої називається “актив”, а права – “пасив”
3. Залежно від характеру облікованих об'єктів записи на рахунках бухгалтерського обліку здійснюються у вимірниках:
  - А. Натуральних
  - Б. Трудових
  - В. Грошових
  - Г. Натуральних, трудових, грошових з обов'язковим використанням грошового вимірника
4. За відношенням до балансу розрізняють наступні види рахунків:
  - А. Активні
  - Б. Пасивні
  - В. Активно-пасивні
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
5. Відкрити рахунок означає:
  - А. Підрахувати оборот за період
  - Б. Визначити кінцеве сальдо
  - В. Записати початкове сальдо або хоча б одну господарську операцію
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
6. Закрити рахунок означає:
  - А. Звести його сальдо до нуля
  - Б. Визначити кінцеве сальдо
  - В. Зрівняти обороти за період
  - Г. Записати всі господарські операції за період
7. Залишок (наявність) господарських активів і джерел їх утворення називають:
  - А. Оборот
  - Б. Дебет
  - В. Кредит
  - Г. Сальдо

8. Сума записів господарських операцій за дебетом або кредитом рахунку за певний період без початкового сальдо – це:
  - А. Початкове сальдо
  - Б. Оборот
  - В. Кінцеве сальдо
  - Г. Вірна відповідь відсутня
9. Різниця між сумами, які визначені як суми оборотів за дебетом і кредитом рахунків з урахуванням початкового залишку дає змогу визначити:
  - А. Оборот за дебетом
  - Б. Оборот за кредитом
  - В. Залишок на кінець звітнього періоду
  - Г. Залишок на початок звітнього періоду
10. Активні рахунки призначені для обліку:
  - А. Наявності та руху джерел утворення господарських засобів
  - Б. Розрахунків підприємства
  - В. Наявності та руху активів підприємства
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
11. Між рахунками бухгалтерського обліку і балансом існує взаємозв'язок:
  - А. Сальдо активних рахунків записують в актив балансу, а сальдо пасивних рахунків - у пасив балансу
  - Б. Сальдо активних рахунків записують у пасив балансу
  - В. Сальдо пасивних рахунків записують в актив балансу
  - Г. Вірна відповідь відсутня
12. Характерною особливістю активного рахунку є:
  - А. Початкове та кінцеве сальдо записують в дебет
  - Б. Господарські операції, що збільшують активний рахунок записують у дебет
  - В. Господарські операції, що зменшують активний рахунок записують у кредит
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
13. Сальдо на кінець звітнього періоду на активному рахунку визначається як:
  - А. Початкове сальдо за дебетом рахунка плюс підсумок обороту за дебетом рахунка і мінус підсумок обороту за кредитом рахунка
  - Б. Початкове сальдо за дебетом рахунка плюс підсумок обороту за кредитом рахунка і мінус підсумок обороту за дебетом рахунка
  - В. Початкове сальдо за кредитом рахунка плюс підсумок обороту за кредитом рахунка і мінус підсумок обороту за дебетом рахунка
  - Г. Початкове сальдо за кредитом рахунка плюс підсумок обороту за дебетом рахунка і мінус підсумок обороту за кредитом рахунка
14. Сальдо на кінець звітнього періоду на пасивному рахунку визначається як:
  - А. Початкове сальдо за дебетом рахунка плюс підсумок обороту за дебетом рахунка і мінус підсумок обороту за кредитом рахунка
  - Б. Початкове сальдо за дебетом рахунка плюс підсумок обороту за кредитом рахунка і мінус підсумок обороту за дебетом рахунка
  - В. Початкове сальдо за кредитом рахунка плюс підсумок обороту за кредитом рахунка і мінус підсумок обороту за дебетом рахунка
  - Г. Початкове сальдо за кредитом рахунка плюс підсумок обороту за дебетом рахунка і мінус підсумок обороту за кредитом рахунка
15. Характерною особливістю пасивного рахунку є:
  - А. Початкове та кінцеве сальдо записують у кредит
  - Б. Господарські операції, що збільшують пасивний рахунок записують у кредит
  - В. Залишки за таким рахунком відображають у пасиві бухгалтерського балансу
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні

16. Для обліку розрахункових операцій з підприємствами, організаціями, установами та особами призначені:
- А. Активні рахунки
  - Б. Пасивні рахунки
  - В. Активно-пасивні рахунки
  - Г. Вірна відповідь відсутня
17. Відображення сальдо в активно-пасивних рахунках розгорнутим означає:
- А. Наявність дебетового і кредитового залишку
  - Б. Наявність дебетових і кредитових оборотів
  - В. Всі записи здійснюються тільки за дебетом рахунку
  - Г. Всі записи здійснюються тільки за кредитом рахунку
18. Характерною особливістю активно-пасивних рахунків є:
- А. За дебетом такого рахунку відображають суми по збільшенню дебіторської або зменшенню кредиторської заборгованості
  - Б. За кредитом такого рахунку відображають суми по збільшенню кредиторської або зменшенню дебіторської заборгованості
  - В. Сальдо за дебетом рахунку визначає суму дебіторської заборгованості, а за кредитом – кредиторської
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
19. Сальдо на кінець звітного періоду на активно-пасивному рахунку визначають:
- А. Початкове сальдо за дебетом рахунка плюс підсумок обороту за дебетом рахунка і мінус підсумок обороту за кредитом рахунка
  - Б. Початкове сальдо за кредитом плюс підсумок обороту за кредитом рахунка і мінус підсумок обороту за дебетом рахунка
  - В. На підставі залишків з окремих аналітичних рахунків дебіторів і кредиторів
  - Г. Вірна відповідь відсутня
20. Правильність визначення кінцевого залишку на активно-пасивному рахунку можна визначити за формулою:
- А. $ПС_{дт} + ОБ_{дт} + КС_{кт} = ПС_{кт} + ОБ_{кт} + КС_{дт}$
  - Б. $ПС_{дт} + ОБ_{дт} - КС_{кт} = ПС_{кт} + ОБ_{кт} - КС_{дт}$
  - В. $ПС_{дт} + ОБ_{дт} + КС_{дт} = ПС_{кт} + ОБ_{дт} + КС_{дт}$
  - Г. $ПС_{дт} + ПС_{кт} - ОБ_{дт} - ОБ_{кт} = КС_{дт} + КС_{кт}$
21. Подвійний запис на рахунках як елемент методу бухгалтерського обліку означає:
- А. Рівність дебетового і кредитового обороту на рахунку
  - Б. Кожна господарська операція відображається на двох рахунках, за дебетом одного та кредитом іншого на одну й ту ж саму суму
  - В. Однакові зміни господарських засобів і джерел їх утворення
  - Г. Вірна відповідь відсутня
22. Взаємозв'язок рахунків бухгалтерського обліку, що виникає внаслідок відображення на них господарських операцій подвійним записом називають:
- А. Подвійними рахунками
  - Б. Балансовими рахунками
  - В. Активними рахунками
  - Г. Кореспонденцією рахунків
23. За кількістю кореспондуючих рахунків бухгалтерські проведення поділяють на:
- А. Комбіновані та спрощені
  - Б. Прості і комбіновані
  - В. Прості і складні
  - Г. Спрощені і змішані

24. Простими називають бухгалтерські проведення, в яких:
- А. Кореспондуючі рахунки дебетують
  - Б. Кореспондуючі рахунки кредитують
  - В. Один рахунок дебетує, а інший – кредитує на однакову суму
  - Г. Проведення відображається більше, ніж на двох рахунках
25. Складними називають бухгалтерські проведення, в яких:
- А. Дебетують кілька рахунків і на загальну суму записів за дебетом кредитують один рахунок
  - Б. Кредитують кілька рахунків і на загальну суму записів за кредитом дебетує один рахунок
  - В. Вище перелічені відповіді вірні, тобто коли кореспондують між собою більше ніж два рахунки
  - Г. Бухгалтерське проведення відображається на двох рахунках
26. Послідовне відображення всіх господарських операцій, що здійснюються у звітному періоді незалежно від їх економічного змісту, називається:
- А. Хронологічні записи
  - Б. Систематичні записи
  - В. Послідовні записи
  - Г. Підсумкові записи
27. Групування в бухгалтерському обліку відомостей про конкретні об'єкти господарської діяльності за економічно однорідними ознаками називають:
- А. Хронологічні записи
  - Б. Систематичні записи
  - В. Реєстрація господарських операцій
  - Г. Узагальнюючі записи
28. Характерною особливістю хронологічних записів є:
- А. Загальний підсумок зареєстрованих хронологічних записів повинен дорівнювати підсумкам дебетових і кредитових оборотів за синтетичними рахунками
  - Б. Слугують для контролю за правильністю і повнотою систематичних записів
  - В. Вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Дають інформацію про обліковані об'єкти
29. Хронологічні записи здійснюються:
- А. На рахунках бухгалтерського обліку
  - Б. В журналах реєстрації господарських операцій
  - В. В оборотних відомостях за синтетичними рахунками
  - Г. В оборотних відомостях за аналітичними рахунками
30. Систематичні записи здійснюються:
- А. На рахунках бухгалтерського обліку та в журналах-ордерах
  - Б. В журналах реєстрації господарських операцій
  - В. У балансі
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
31. Хронологічні і систематичні записи здійснюються разом:
- А. На рахунках бухгалтерського обліку
  - Б. В балансі
  - В. В оборотних відомостях
  - Г. В журналах-ордерах
32. За ступенем деталізації облікової інформації бухгалтерські рахунки поділяють на:
- А. Прості і складні
  - Б. Синтетичні і аналітичні
  - В. Синтетичні і прості
  - Г. Комбіновані і аналітичні

33. Бухгалтерські рахунки, призначені для узагальненого обліку економічно однорідних груп господарських засобів, джерел їх утворення і господарських процесів, називають:
- А. Синтетичні
  - Б. Аналітичні
  - В. Активні
  - Г. Пасивні
34. Бухгалтерські рахунки, призначені для обліку окремих видів господарських засобів, джерел їх утворення і господарських процесів, називають:
- А. Аналітичні
  - Б. Синтетичні
  - В. Деталізовані
  - Г. Балансові
35. На синтетичних рахунках облік ведуть в:
- А. Натуральних вимірниках
  - Б. Трудових вимірниках
  - В. Грошових вимірниках
  - Г. Натуральних, трудових і грошових вимірниках
36. Взаємозв'язок між рахунками синтетичного і аналітичного обліку полягає:
- А. Сума оборотів і залишки аналітичних рахунків дорівнюють оборотам і залишку синтетичного рахунка, який їх об'єднує
  - Б. Коли дебетують або кредитують синтетичний рахунок, одночасно дебетують і кредитують відповідні аналітичні рахунки
  - В. Кожну операцію на рахунках синтетичного обліку записують загальною сумою, а на відповідних аналітичних рахунках – частковими сумами
  - Г. Усі відповіді вірні
37. Для додаткового групування однорідних аналітичних рахунків застосовують:
- А. Субрахунки
  - Б. Синтетичні рахунки
  - В. Статті балансу
  - Г. Активно-пасивні рахунки
38. Субрахунки використовують для:
- А. Визначення кінцевого сальдо на активно-пасивних рахунках
  - Б. Синтетичних рахунків, які мають велику номенклатуру аналітичних рахунків
  - В. Взаємозв'язку і єдності синтетичного та аналітичного обліку
  - Г. Деталізації синтетичного і аналітичного обліку
39. Для перевірки повноти та правильності записів господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, складання економічної звітності використовують:
- А. Баланс підприємства
  - Б. Рахунки бухгалтерського обліку
  - В. Оборотну відомість
  - Г. Журнал реєстрації господарських операцій
40. За формою, порядком складання та призначенням оборотної відомості, розрізняють такі її види:
- А. Оборотна відомість за синтетичними рахунками
  - Б. Оборотна відомість за аналітичними рахунками
  - В. Вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Оборотна відомість за субрахунками

41. Оборотна відомість за синтетичними рахунками – це:
- А. Таблиця, в графах якої записують назву рахунків, дебетові і кредитові залишки на початок звітного періоду та залишки на кінець звітного періоду
  - Б. Таблиця з переліком дебетових і кредитових залишків за рахунками на кінець звітного періоду
  - В. Зведення дебетових і кредитових оборотів за рахунками за звітний період
  - Г. Вірна відповідь відсутня
42. Характерною особливістю оборотної відомості за синтетичними рахунками є:
- А. Рівність підсумку активі і пасиву
  - Б. Рівність дебетових і кредитових оборотів за кожним рахунком
  - В. Відповідність між синтетичними і аналітичними рахунками
  - Г. Три пари рівності
43. Рівність підсумків оборотів за дебетом і кредитом обумовлена:
- А. Відповідністю господарських засобів і джерел їх утворення
  - Б. Подвійним записом
  - В. Рівністю підсумку початкового сальдо за дебетом і кредитом рахунків
  - Г. Сумою господарських операцій в Журналі їх реєстрації
44. Дані оборотної відомості за синтетичними рахунками використовують для:
- А. Складання Балансу та інших форм фінансової звітності
  - Б. Перевірки правильності й повноти записів
  - В. Загального ознайомлення зі станом і змінами активів і пасивів підприємства
  - Г. Всі перелічені відповіді вірні
45. Оборотні відомості аналітичного обліку розрахункових операцій складають у:
- А. Натуральних і грошових вимірниках
  - Б. Натуральних і трудових вимірниках
  - В. Грошових вимірниках
  - Г. Комбінованих вимірниках
46. Оборотні відомості аналітичного обліку товарно-матеріальних цінностей складаються на основі:
- А. Натуральних і трудових вимірників
  - Б. Простих і комбінованих вимірників
  - В. Грошових вимірників
  - Г. Натуральних і грошових вимірників
47. Характерною особливістю оборотної відомості аналітичного обліку ТМЦ є:
- А. Відомості містять графи для запису кількості та вартості цінностей
  - Б. Для початкового та кінцевого залишку відводять тільки одну графу – дебетове сальдо
  - В. Кредитовий залишок відсутній
  - Г. Всі перелічені відповіді вірні
48. Оборотні відомості за синтетичними і аналітичними рахунками відрізняються:
- А. Звітним періодом, за який вони складаються
  - Б. Відсутністю трьох пар рівності
  - В. Технікою складання цих оборотних відомостей
  - Г. Застосування однакових вимірників господарського обліку
49. До складу показників оборотної відомості за аналітичними рахунками ТМЦ не входить:
- А. Ціна за одиницю
  - Б. Початкове і кінцеве сальдо у розрізі кількості та суми
  - В. Одиниці виміру
  - Г. Початкове та кінцеве сальдо за кредитом у розрізі кількості та суми

50. Шахова оборотна відомість складається з метою:
- А. Перевірки правильності кореспонденції рахунків
  - Б. Підрахунку кінцевого залишку рахунків
  - В. Визначення оборотів за окремими рахунками
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні

Частина – 2

Тема: Класифікація і План рахунків бухгалтерського обліку

1. Класифікація рахунків – це:
  - А. Науково-обґрунтований перелік класів рахунків бухгалтерського обліку
  - Б. Науково-обґрунтований поділ рахунків на групи та підгрупи за однорідними ознаками, який допомагає побудувати План рахунків (їх номенклатуру), зрозуміти природу кожного рахунку
  - В. Систематизований перелік рахунків, субрахунків
  - Г. Спосіб бухгалтерського обліку, який допомагає визначити зміст і будову системи рахунків
2. План рахунків – це:
  - А. Перелік рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств, організацій
  - Б. Система реєстрації і групування об'єктів обліку на рахунках бухгалтерського обліку
  - В. Систематизований перелік рахунків, який визначає організацію всієї системи поточного бухгалтерського обліку на підприємствах, в організаціях та установах
  - Г. Економічно обґрунтована послідовність класів рахунків (1-9 класи балансових рахунків та 0 клас позабалансові рахунки)
3. Рахунки бухгалтерського обліку класифікують за ознаками:
  - А. За економічним змістом
  - Б. За призначенням і структурою
  - В. Вище перелічені ознаки класифікації вірні
  - Г. За будовою
4. Перша цифра номера рахунка означає:
  - А. Номер синтетичного рахунку
  - Б. Номер субрахунку
  - В. Номер аналітичного рахунка
  - Г. Клас рахунків
5. Друга цифра номера рахунка означає:
  - А. Номер синтетичного рахунку
  - Б. Номер субрахунку
  - В. Номер аналітичного рахунка
  - Г. Клас рахунків
6. Третя цифра номера рахунка означає:
  - А. Номер синтетичного рахунка
  - Б. Номер субрахунку
  - В. Номер аналітичного рахунка
  - Г. Клас рахунків
7. Класифікація рахунків за економічним змістом вказує на:
  - А. Будову рахунку
  - Б. Який об'єкт бухгалтерського обліку обліковується на рахунку
  - В. Значення рахунку в обліку
  - Г. Відношення до Балансу

8. План рахунків складається з:
  - А. 10 класів рахунків
  - Б. 1-9 класів балансових рахунків і 0 класу – тимчасових
  - В. 1-9 класів балансових рахунків і 0 класу – позабалансових
  - Г. 9 класів основних рахунків
9. При класифікації за економічним змістом, рахунки поділяються на групи по обліку:
  - А. Господарських засобів, джерел їх утворення, зобов'язань
  - Б. Господарських засобів, господарських процесів, їх результатів
  - В. Необоротних та оборотних активів, залучених і власних джерел їх утворення, господарських процесів
  - Г. Господарських засобів, джерел їх утворення, господарських процесів та їх результатів
10. Рахунки по обліку оборотних і необоротних активів за економічним змістом відносяться до групи:
  - А. Рахунків по обліку джерел утворення активів
  - Б. Рахунків по обліку господарських засобів
  - В. Основних рахунків
  - Г. Рахунків по обліку господарських процесів
11. Рахунки по обліку джерел утворення господарських засобів поділяються на підгрупи рахунків по обліку:
  - А. Власних джерел
  - Б. Залучених джерел
  - В. Зобов'язань
  - Г. Перелічені підгрупи вірні
12. Рахунки по обліку процесів та їх результатів включають такі групи:
  - А. Рахунки по обліку процесу виробництва, визначення результатів діяльності
  - Б. Рахунки по обліку постачання, реалізації
  - В. Рахунки по обліку постачання ТМЦ, процесу виробництва, реалізації та визначення результатів діяльності
  - Г. Рахунки по обліку наявності та руху ТМЦ
13. До рахунків по обліку процесу виробництва належать:
  - А. 23, 24, 90, 91
  - Б. 23, 24, 26
  - В. 91, 24
  - Г. 23, 91
14. Класифікація рахунків за призначенням і структурою вказує на:
  - А. Будову рахунків та їх значення в обліку
  - Б. Об'єкт бухгалтерського обліку
  - В. Номер рахунку
  - Г. Відношення до Балансу
15. За призначенням і структурою рахунки поділяються на:
  - А. Основні регулюючі, операційні, результативні
  - Б. Інвентарні, контрарні, операційні, фінансово-результатні, позабалансові
  - В. Основні регулюючі, операційні, фінансово-результатні, позабалансові
  - Г. Активи, зобов'язання, операційні, фінансові, позабалансові
16. Майно і заборгованість, які фактично належать підприємству, знаходяться на відповідальному його зберіганні обліковуються на рахунках:
  - А. Рахунки по обліку оборотних і необоротних активів
  - Б. Транзитні
  - В. Позабалансові
  - Г. Тимчасові

17. Метод подвійного запису не застосовується до рахунків групи:
  - А. Основні
  - Б. Регулюючі
  - В. Позабалансові
  - Г. Фінансово-результатні
18. Баланс підприємства складається на підставі рахунків:
  - А. Регулюючих
  - Б. Операційних
  - В. Позабалансових
  - Г. Основних
19. Інвентарні, грошові, розрахункові та рахунки капіталу включають до групи:
  - А. Операційні
  - Б. Основні
  - В. Рахунки по обліку активів, капіталу і зобов'язань
  - Г. Рахунки по обліку грошових засобів
20. Рахунки призначені для уточнення оцінки господарських активів і джерел їх утворення, що обліковуються на основних рахунках, називаються:
  - А. Основні
  - Б. Позабалансові
  - В. Регулюючі
  - Г. Контрарні
21. Залежно від того збільшує чи зменшує регулюючий рахунок оцінку, вказану на основному рахунку, регулюючі рахунки поділяють на:
  - А. Доповнюючі
  - Б. Контрарні
  - В. Вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Регульовані
22. Регулюючі рахунки, які збільшують оцінку основного рахунку відносять до групи:
  - А. Доповнюючі
  - Б. Контрарні
  - В. Контрактивні
  - Г. Контрпасивні
23. Регулюючі рахунки, які зменшують оцінку активів або розміру джерел їх утворення, що обліковуються на відповідному основному рахунку, відносять до групи:
  - А. Доповнюючі
  - Б. Контрарні
  - В. Контрактивні
  - Г. Контрпасивні
24. Для обліку витрат і доходів по господарських операціях та визначення фінансових результатів діяльності підприємства за призначенням і структурою використовують:
  - А. Основні
  - Б. Регулюючі
  - В. Операційні
  - Г. Рахунки по обліку господарських процесів та їх результатів
25. Операційні рахунки поділяють на:
  - А. Збірно-розподільчі, розподільчі за звітним періодом, калькуляційні номінальні, порівняльні
  - Б. Розподільчі за звітним періодом, збірно-розподільчі, регулюючі, номінальні, порівняльні
  - В. Збірні, порівняльні, результативні, бюджетні, калькуляційні
  - Г. Розподільчі за звітним періодом, номінальні, порівняльні, калькуляційні, позабалансові

26. До збірно-розподільчих відносяться рахунки:
- А. 69
  - Б. 23
  - В. 91
  - Г. 90
27. Збірно-розподільчі рахунки призначені для:
- А. Розподілу витрат і доходів між окремими звітними періодами
  - Б. Попереднього збору інформації про витрати, пов'язані з обслуговуванням і управлінням структурними підрозділами з метою наступного розділу між відповідними об'єктами
  - В. Попереднього збору інформації про доходи підприємства з наступним їх розподілом на господарські потреби
  - Г. Обліку витрат на виробництво та виходу продукції і визначення її фактичної собівартості
28. Рахунки розподільчі за звітним періодом призначені для:
- А. Обліку витрат і доходів, що сплачують або отримують одноразово, але за своїм економічним змістом не можуть бути образу віднесені до складу витрат або доходів поточного звітного періоду, а вимагають розподілу між кількома звітними періодами
  - Б. Розподілу витрат і доходів між об'єктами обліку
  - В. Порівняння сум понесених витрат і одержаних доходів у різних звітних періодах
  - Г. Обліку затрат і визначення собівартості продукції, яка виготовляється
29. До рахунків розподільчих за звітним періодом відносяться:
- А. 38, 38
  - Б. 39, 68
  - В. 39, 69
  - Г. 69, 70
30. До калькуляційних рахунків відносяться:
- А. 90, 23
  - Б. 91, 26
  - В. 26, 23
  - Г. 23, 15
31. Характерними особливостями калькуляційних рахунків є:
- А. Призначені для обліку всіх витрат і визначення собівартості продукції (робіт, послуг), що виготовляються
  - Б. Належать до активних рахунків: записи за дебетом означають збирання затрат, а за кредитом – списання собівартості
  - В. Залишок може бути тільки дебетовим, що означає суму затрат за незавершеним виробництвом
  - Г. Всі вище перелічені відповіді вірні
32. Відмінність калькуляційних рахунків від розподільчих полягає в тому, що:
- А. На розподільчі рахунки сума заноситься повністю, а в калькуляційних рахунках – окремі суми заносяться послідовно, в міру здійснення операцій
  - Б. На розподільчих рахунках суми розподіляються по відповідних рахунках, а в калькуляційних рахунках – списуються загальною сумою на головний рахунок
  - В. Всі вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Призначені для калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг)
33. Рахунки, на яких обліковують суми понесених витрат та отримання доходів від усіх видів діяльності, які в кінці звітного періоду списуються загальною сумою, - це:
- А. Порівняльні
  - Б. Фінансово-результативні
  - В. Номінальні
  - Г. Розподільчі за звітним періодом

34. Номінальні рахунки в кінці звітної періоду закриваються, списанням суми витрат та доходів на рахунок:
- А. 44
  - Б. 79
  - В. 70
  - Г. 90
35. До співставних рахунків належать:
- А. 70, 71
  - Б. 44
  - В. 79
  - Г. 90, 92
36. Рахунки, які призначені для обліку і контролю прибутку та збитку як фінансових результатів господарської діяльності підприємства, називають:
- А. Основні
  - Б. Фінансово-результатні
  - В. Порівняльні
  - Г. Номінальні
37. До фінансово-результатних рахунків відносять рахунки:
- А. 79
  - Б. 70
  - В. 90
  - Г. 44
38. Будова фінансово-результатних рахунків характеризується особливостями:
- А. Призначені для обліку фінансових результатів господарської діяльності підприємства і виявлення чистого прибутку або збитку
  - Б. Кредит рахунку відображає прибутки, дебет – збитки або використання прибутку
  - В. Рахунок може бути пасивним або активним: кредитовий залишок – перевищення прибутків над збитками, а дебетовий – збитків над прибутками
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
39. За відношенням до Балансу рахунки класу 0 є:
- А. Активними
  - Б. Пасивними
  - В. Активно-пасивними I та II виду
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
40. В Балансі відображаються рахунки класів:
- А. 1-9
  - Б. 1-3
  - В. 4-6
  - Г. 1-6
41. Для складання активу Балансу використовують рахунки класів:
- А. 1-3
  - Б. 4-6
  - В. 7-9
  - Г. 0
42. Для складання пасиву Балансу використовують рахунки класів:
- А. 1-3
  - Б. 4-6
  - В. 7-9
  - Г. 0
43. Рахунки класів 7-9 відображаються у:
- А. Балансі
  - Б. Примітках до фінансової звітності

- В. Звіті про фінансові результати
  - Г. Не відображаються у звітності, оскільки залишок на кінець звітного періоду відсутній
44. Для заповнення другого розділу Звіту про фінансові результати – “Елементи операційних витрат” використовується інформація рахунків класу:
- А. 2
  - Б. 8, 9
  - В. 9
  - Г. 8
45. Підставою для побудови Плану рахунків є:
- А. Класифікація рахунків за економічним змістом
  - Б. Класифікація рахунків за призначенням і структурою
  - В. Необхідність групування рахунків за економічно однорідними ознаками у класи
  - Г. Вірна відповідь відсутня
46. Робочий План рахунків складається:
- А. Міністерством Фінансів України
  - Б. Кожним підприємством
  - В. Національним Банком України
  - Г. Державною податковою адміністрацією
47. Розробка власного робочого Плану рахунків пов’язана з:
- А. Відображення специфіки діяльності підприємства
  - Б. Може містити тільки ту частину рахунків із загального Плану рахунків активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, достатніх для поточного обліку, контролю і управління
  - В. Може включати рахунки, що непередбачені Інструкцією про застосування Плану рахунків, відповідно до власних потреб
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
48. Робочий план рахунків затверджується:
- А. Наказом про облікову політику підприємства
  - Б. Наказом про робочий План рахунків
  - В. Наказом Міністерства Фінансів України
  - Г. Постановою Кабінету міністрів України
49. Рахунки класу 0 використовуються для складання:
- А. Балансу
  - Б. Звіту про фінансовий результат
  - В. Для уточнення облікових даних
  - Г. Приміток до річної фінансової звітності
50. Регулюючі рахунки, що зменшують оцінку на активних основних рахунках, але самі є пасивними називають:
- А. Доповнюючі
  - Б. Контрарні
  - В. Контрактивні
  - Г. Контрпасивні

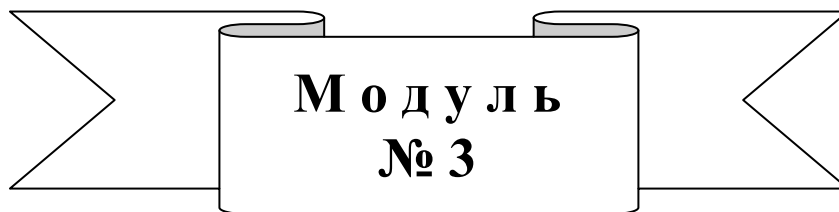
Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України “Про фінансовий облік і фінансову звітність в Україні”;
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050100 “Облік і аудит”. Частина 1. - Житомир: ЖІТІ, 1996. - 236с.;
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050100 “Облік і аудит”. Частина 2. - Житомир: ЖІТІ, 1996. - 528с.;
4. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник / За ред. М.В.Кужельного.- 6-те вид. - К.: А.С.К., 2007.- 266с. (Економічна освіта);
5. Кузьмінский А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник: К.: ”Все про бухгалтерський облік”, 1999. - 228с.;
6. Малюга Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. Збірник задач і вправ для студентів спеціальності 6.050100 “Обліку і аудит”. - Житомир: ЖІТІ, 1998. - 496с.;
7. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05 1995р.;
8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;
9. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 471с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Додаткова

1. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. 3-тє вид., переб. і допов./ М.ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін., за ред. проф. М.Ф. Огійчука. – К.: Алерта, 2006. – 878с.: іл.;
2. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Частина перша.– Житомир: ЖІТІ, 1998. – 928с.;
3. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Частина друга.– Житомир: ЖІТІ, 1999. – 320с.;
4. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків від 17.08.1994р.;
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;
6. Малышев И.В. Теория бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1981.- 263с.;
7. Макаров В.Г. Теория бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1983.- 271с.;
8. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств;
9. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навч. посіб.- К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000.- С. 40-76;
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”, 3 “Звіт про фінансові результати”, 4 “Звіт про рух грошових коштів”, 5 “Звіт про власний капітал”, 9 “Запаси”, 16 “Витрати”;
11. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1985.- 367с.;
12. Соколов Я.В. Очерки по истории бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1991.- 400с.;

Змістовний модуль 1. Документація, як елемент методу бухгалтерського обліку

Змістовний модуль 2. Інвентаризація

Змістовний модуль 1

Тема: Документація як елемент методу бухгалтерського обліку

Практичне заняття 1

Складання первинних документів

Мета заняття: оволодіти практичними навичками складання первинних бухгалтерських документів за господарськими операціями сільськогосподарського підприємства.

Необхідно: на основі наведених даних СТОВ “Колос” скласти наступні первинні документи:

1. Прибутковий касовий ордер	ф. № КО-1
2. Видатковий касовий ордер	ф. № КО-2
3. Рахунок-фактуру	ф. № 868
4. Платіжне доручення	ф. № 0 401 002
5. Довіреність	ф. №М-2а
6. Накладну (внутрішньогосподарського призначення)	ф. № 87
7. Відомість витрат кормів	ф. № 94
8. Акт на оприбуткування приплоду тварин	ф. № 95
9. Акт на переведення тварин із групи в групу	ф. № 97
10. Відомість зважування тварин	ф. № 98
11. Акт на вибуття худоби і птиці	ф. № 100
12. Звіт про рух худоби і птиці на фермі	ф. № 102

- Прибутковий касовий ордер №1118 від 2 серпня поточного року за продане м'ясо свинини 30 кг. Ткаченко Н.І., на суму 400 грн.

- Видатковий касовий ордер № 971 від 3 серпня поточного року на видачу під звіт завгоспу Іваненко Петру Степановичу 60 грн. на господарські потреби

- Рахунок-фактура № 765 від 2 серпня поточного року. на оплату нафтопродуктів згідно договору 125/1, від Уманського АТ “Нафтопродукт”:

№ з/п	Назва продукції	Одиниці виміру	Кількість	Ціна за одиницю, грн.	Сума, грн.
1	Бензин А-76	т	3,876	4950,00	19186,20
2	Бензин АІ-80	т	1,938	4050,00	7848,90
3	Бензин АІ-95	т	1,938	4380,00	8488,44
4	Дизельне паливо	т	5,814	4200,00	24418,80
5	Дизельне мастило	кг	186	3,50	651,00
	Разом	*	*	*	60593,34
	Податок на додану вартість	*	*	*	12118,67
	ВСЬОГО	*	*	*	72712,01

Рахунок-фактуру підписали : Директор АТ “Нафтопродукт”, бухгалтер.

Банківські реквізити підприємств

Назва підприємства	Код ЄДРПОУ	Банк який обслуговує підприємство	МФО	Поточний рахунок
СТОВ “Колос “	356752	Райффайзен банк Аваль в м. Черкаси	354693	26004040301020
АТ “Нафтопродукт”	325728	“Ощадний банк” в м. Черкаси	354671	28002000135006

- Платіжне доручення № 264 від 3 серпня поточного року на оплату рахунка фактури № 765

- Довіреність № 89 від 5 серпня поточного року на одержання від Уманського АТ “Нафтопродукт” через Петренко Миколу Федоровича нафтопродуктів за рахунком-фактурою № 765.

- Накладна № 375 виписана 5 серпня поточного року від Уманського АТ “Нафтопродукт” на оприбутковані на склад ПММ завідуючим складом Тимохіною С.В., паливо-мастильні матеріали, отриманих через Петренка М.Ф., за довіреністю № 89 .

- Відомість витрат кормів № 15. На серпень місяць згідно раціону складеного головним зоотехніком, затверджено керівником СТОВ ліміт видачі дерті зерноsumіші із складу №1 (комірник Білогуб П.І.) в кількості 34,1 кг на одну голову за місяць, що при кількості 48 голів на фермі № 1 ліміт складає 1636,8кг дерті для всієї групи тварин. Щодня корми отримував бригадир Павлюк С.В. Ліміт на протязі місяця був дотриманий. Протягом місяця поголів'я не змінилось.

- На фермі №2, 17 серпня поточного року, від нетелі за кличкою “Весна”, живою вагою 370 кг, балансовою вартістю 1200грн., інвентарний № 108, закріпленої за дояркою Назаренко К.В, одержано приплід – бичок червоної масті, живою вагою 29 кг, вартістю 105грн. Бичку присвоєна кличка “Веселий”, інвентарний № 286. Прізвище телятниці Соколова І.М. Складено :

Акт на переведення тварин із групи в групу № 84 .

Акт на оприбуткування приплоду тварин № 76 .

- Відомість зважування тварин № 56 від 31 серпня поточного року. На фермі № 2 зважені бички поточного року народження , закріплені за Сидоренко Л.О.

Дані зважування тварин:

Номер тварини чи стійла	Кількість голів	Вага на 31 липня поточного року , кг	Вага на 31 серпня поточного року , кг	Приріст живої ваги , кг
141	1	180	201	
142	1	230	252	
143	1	166	186	
144-171	28	3920	4760	
ВСЬОГО	31	4496	5399	

- Акт на вибуття тварин і птиці №38 від 17 серпня поточного року. На фермі №2 забито на м'ясо бичка народження минулого року за кличкою "Бурий", інвентарний № 148, живою вагою 284 кг, середньої вгодованості, закріпленого за телятницею Добровольською М.П. Від забою одержана продукція :

м'ясо - 180 кг, збій - 10 кг, шкіра - 7 кг

Продукція прийнята комірником Білогуб П.І. на склад №1 за накладною №517

- Звіт про рух тварин та птиці на фермі скласти за наявністю поголів'я на 1 серпня поточного року та первинними документами:

Акт на оприбуткування приплоду тварин ф.-95
 Акт на переведення тварин із групи в групу ф. 97
 Відомість зважування тварин ф. 98
 Акт на вибуття худоби і птиці ф. 100

Наявність поголів'я на 1 серпня поточного року

№ з/п	Групи тварин	Кількість голів	Жива вага, кг
1	Корови	120	51 680
2	Нетелі	129	39 810
3	Телиці старше 2-х років	41	15 220
4	Бички народження минулого року	45	3 788
5	Бички народження поточного року	48	4 121
6	Телички народження поточного року	7	2450

Реквізити (прізвища, підписи посадових осіб та ін.), яких не вистачає, заповнити самостійно.

Одне з прізвищ посадових осіб СТОВ "Колос" повинно відповідати прізвищу студента, який складає документ.

Таблиця 1.3

Класифікація документів за способом оформлення операцій

Разові	Нагромаджені

Таблиця 1.4

Класифікація документів за місцем складання

Внутрішні	Зовнішні

Таблиця 1.5

Класифікація документів за змістом

Грошові	Розрахункові	Матеріальні

Практичне заняття 3***Складання графіка документообороту***

Мета заняття: оволодіти практичними навичками складання графіка документообороту.

Необхідно: на основі документів складених в практичному занятті 1 у таблиці 1.6 скласти графік документообороту СТОВ “Колос”.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
 Керівник підприємства

_____ (підпис) _____ (П.І.П.)
 „___” _____ 200__ року

Графік документообороту СТОВ “Колос” на поточний рік

№ з /п	Назва форм первинних документів (реєстрів)	Призначення форм первинних документів (реєстрів)	Кількість екземплярів що складається	Коли складається	Ким складається	Хто підписує та ким затверджується документ	Термін подання в бухгалтерію	Кому подається	В яких облікових реєстрах відображається
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

Склав головний бухгалтер _____
 (підпис)

_____ (П.І.П.)

Змістовний модуль 2

Тема: Інвентаризація

Практичне заняття 1

Мета заняття: Засвоїти порядок інвентаризації активів підприємства і відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку.

Необхідно:

1. На підставі вихідних даних про результати проведення інвентаризації (табл. 2.1) дооформити інвентаризаційний опис № 15 від 25 грудня поточного року (табл. 2.2) за складом матеріально відповідальної особи Мельник Тетяни Михайлівни;

2. Скласти порівняльну відомість № 5 від 28 грудня поточного року (табл. 2.3);

3. Визначити об'єм природних втрат і нестачу з вини матеріально відповідальної особи;

4. Скласти бухгалтерські проводки за виявленими відхиленнями від облікових даних (табл. 2.4).

Вихідні дані:

Комісія в складі заступника голови СТОВ „Батьківщина” Борейко С.П., інженера Бойко О.Г., головного бухгалтера Коваль О.Г., у присутності завідуючого складом № 1 Мельник Т.М. перевірили фактичну наявність сільськогосподарської продукції виробничих запасів за станом на 01.12.200_п.р.

Таблиця 2.1

Результати інвентаризації, встановлені комісією

Назва продукції	Одиниця виміру	Планова собівартість, грн.	Фактична наявність	За даними бухгалтерського обліку
Пшениця озима	ц	35,00	500	510
Кукурудза	ц	26,00	700	712
Ячмінь	ц	34,00	400	406
Соняшник	ц	56,00	200	197
Комбікорм	ц	80,00	100	102
Дерть	ц	50,00	80	84
Горох	ц	27,00	150	148
М'ясо яловичини	ц	5,00	60	62
М'ясо свинини	ц	7,00	40	40
Мед	ц	20,00	50	53

Розмір природних втрат на продукцію становить: насіння озимої пшениці та ячменю – 0,07%, кукурудза – 0,13%, соняшник – 0,30%, горох – 0,12%, комбікорм та дерть – 0,08%; м'ясо яловичини морожене – 0,40% та свинини – 0,35%, мед – 0,45%.

Лицьова сторона інвентаризаційного опису

Типова міжвідомча форма № ІНВ-3

Підприємство, організація _____
Цех (склад) _____

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ОПИС № _____
ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ
„___” _____ 20__ р.

(вид товарно-матеріальних цінностей)

РОЗПИСКА

До початку проведення інвентаризації всі витратні документи і документи на надходження товарно-матеріальних цінностей здані в бухгалтерію та всі товарно-матеріальні цінності, які надійшли під мою (нашу) відповідальність, оприбутковані, а видані цінності списані у витрати.

Матеріально-відповідальні особи:

посада	ПІБ	Підпис
посада	ПІБ	Підпис

На основі наказу(розпорядження) №__ від „___” _____ 200__ р.
проведено перевірку фактичних залишків цінностей, облікованих на
балансовому рахунку №_____ станом на „___” _____ 200__ р.

Інвентаризація: розпочата „___” _____ 200__ р.
закінчена „___” _____ 200__ р.

При інвентаризації встановлено наступне:

Зворотна сторона інвентаризаційного опису

№ п/ п	Номенкла- турний номер	Назва товарно- матеріальних цінностей, вид, сорт, група, і т. ін.	Шифр одиниці виміру	Ціна, грн.	Фактична наявність		За даними бухгалтерського обліку	
					Кількість	Сума	Кількість	Сума
	271001	Пшениця озима						
	271002	Кукурудза						
	271003	Ячмінь						
	271004	Соняшник						
	208005	Комбікорм						
	208006	Дерть						
	271007	Горох						
	260008	М'ясо яловичини						
	260009	М'ясо свинини						
	272003	Мед						

Всього...

Загальна кількість одиниць фактично _____

(прописом)

Всього фактично за описом, грн. _____

(прописом)

Голова комісії _____

посада

ПІБ

Підпис

Члени комісії: _____

посада

ПІБ

Підпис

Всі цінності, вказані в даному інвентаризаційному описі з № _____ за № _____ комісією перевірені в натурі у моїй присутності та внесені до опису, знаходяться на моєму відповідальному зберіганні.

Матеріально відповідальна особа

„__” _____ 200__ р.

Вказані в інвентаризаційному описі дані і підрахунки перевірів

Посада

підпис

„__” _____ 200__ р.

Таблиця 2.3

ПОРІВНЯЛЬНА ВІДОМІСТЬ
РЕЗУЛЬТАТІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ТОВАРОНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

(підприємство, організація) _____

на „__” _____ 20__ р.

Цех (склад) _____

На підставі наказу (розпорядження) № _____ „__” _____ 20__ р. проведена інвентаризація фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей, які знаходяться на відповідальному зберіганні _____ Зняття залишків розпочато „__” _____ 20__ р.

При інвентаризації встановлено наступне:

Посада _____

ПШ _____

закінчено „__” _____ 20__ р.

Порядковий номер за описом	Номенклатурний номер	Назва товарно-матеріальних цінностей	Одиниця виміру	Результати інвентаризації				Врегульовано за рахунок уточнення записів в обліку						Оприбутковуються остаточні залишки			Остаточна недостача			
				Надлишок		Недостача		Надлишок			Недостача			Кількість	Сума	Балансовий рахунок	Кількість	Сума	Кількість	Сума
				Кількість	Сума	Кількість	Сума	Кількість	Сума	З балансового рахунку статті	Кількість	Сума	З балансового рахунку статті							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		Пшениця озима																		
		Кукурудза																		
		Ячмінь																		
		Соняшник																		
		Комбікорм																		
		Дерть																		
		Горох																		
		М'ясо яловичини																		
		Мед																		
		Всього:								X			X			X				

Бухгалтер _____

(підпис)

З результатами порівняння ознайомлений _____

(підпис матеріально відповідальної особи)

Таблиця 2.4

Регулювання результатів інвентаризації

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1.	Виявлено при інвентаризації недостачі:			
	пшениці озимої			
	кукурудзи			
	ячменю			
	комбікормів			
	дерті			
	м'яса яловичини			
	м'яса свинини			
	меду			
	Разом			
2.	Оприбуткувати виявлені при інвентаризації лишки:			
	соняшнику			
	гороху			
	Разом			
3.	За рішенням інвентаризаційної комісії списуються недостачі в межах норм природних втрат:			
	пшениці озимої			
	кукурудзи			
	ячменю			
	комбікорму			
	дерті			
	м'яса яловичини			
	меду			
	Разом			
4.	Недостачі понад норм природних втрат віднесено на завідуючого складом Мельник Т.М. (із застосуванням коефіцієнту 2):			
	пшениця озима			
	за собівартістю			
	кукурудза			
	за собівартістю			
	ячмінь			
	за собівартістю			
	комбікорм			
	за собівартістю			
	дерть			
	за собівартістю			
5.	Завідуюча складом Мельник Т.М. внесла в касу вартість недостачі сільськогосподарської продукції			
Всього				

Питання для самоперевірки
Тема: Документація, як елемент методу
бухгалтерського обліку

1. На підставі чого отримують первинну облікову інформацію?
2. Дайте визначення бухгалтерського документа.
3. Яке економічне значення бухгалтерських документів?
4. Яке правове значення бухгалтерських документів?
5. Реквізити бухгалтерських документів.
6. Вимоги до оформлення документів.
7. Види перевірок документів.
8. Порядок опрацювання документів.
9. Який порядок виправлення помилок в документах згідно з діючим Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.
10. За якими ознаками класифікують документи? Дати їх характеристику.
11. Що розуміють під документообігом?
12. Який порядок організації документообігу?
13. Які етапи має план-графік документообігу?
14. Види архівів.
15. Характеристика поточного архіву.
16. Характеристика постійного архіву.
17. Порядок вилучення документів з архіву.
18. Порядок оформлення пропаші документів.
19. Терміни зберігання документів та порядок їх знищення.

Тема: Інвентаризація

1. Дайте визначення інвентаризації як складової частини методу бухгалтерського обліку.
2. Для чого роблять інвентаризацію у бухгалтерському обліку?
3. Види інвентаризації.
4. Хто відповідає за проведення інвентаризації майна і коштів підприємства?
5. Коли інвентаризація є обов'язковою?
6. Підготовчі роботи для проведення інвентаризації.
7. Порядок проведення інвентаризації.
8. Порядок оформлення результатів інвентаризації.
9. Як регулюють розбіжності облікових і фактичних даних, встановлені після проведення інвентаризації?

ТЕСТИ

Тема: Документація та інвентаризація

1. Як елемент методу бухгалтерського обліку, документація – це:
  - А. Спосіб суцільного та безперервного відображення господарських операцій з метою отримання про них даних, необхідних для ведення поточного бухгалтерського обліку і контролю
  - Б. Письмовий доказ здійсненої господарської операції або розпорядження щодо її виконання
  - В. Здійснення записів в бухгалтерського обліку на підставі первинних документів
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
2. Первинний документ – це:
  - А. Сукупність бухгалтерських документів, що складаються на всі господарські операції
  - Б. Типова або спеціалізована форма (бланк), що містить необхідні реквізити для відображення показників, які характеризують господарську операцію
  - В. Письмове свідчення фактичного здійснення господарської операції або розпорядження (дозвіл) на її проведення
  - Г. Спосіб первинного спостереження і відображення в обліку здійснених господарських операцій
3. Економічне значення бухгалтерських документів означає:
  - А. Відображення руху грошових і матеріальних засобів та джерел їх утворення за певний звітний період та відтворення їх наявності на певну дату
  - Б. Засвідчує фінансові відносини з державою, банками, контролюючими організаціями та іншими підприємствами і установами за додержанням платіжної, розрахункової і кредитної дисципліни
  - В. Здійснює попередній та наступний контроль за доцільністю й законністю господарських операцій
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
4. Правове (юридичне) значення бухгалтерських документів означає:
  - А. Як письмовий доказ здійснення господарських операцій, документи мають юридичну, доказову силу
  - Б. Документи використовуються органами суду при розгляді різних претензій, пов'язаних з порушенням договірних зобов'язань, нестачею і псуванням матеріальних цінностей та ін.
  - В. Документація дозволяє викрити випадки крадіжок ТМЦ і зловживань та притягти до відповідальності винних за це осіб
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
5. Документи набирають юридичну силу якщо:
  - А. Вони подані до судових та правоохоронних органів
  - Б. Вони складені своєчасно та належним чином оформлені з дотриманням усіх пред'явлених до них вимог
  - В. Встановлено відповідальних осіб за складання документу
  - Г. Наявні підписи керівника і головного бухгалтера підприємства
6. Реквізит бухгалтерського документу – це:
  - А. Важлива складова господарської операції, що відображається в документі
  - Б. Обов'язкові показники, що розкривають суть і призначення типової або спеціалізованої форми
  - В. Обов'язкові показники, без яких бухгалтерські документи не можуть бути підставою або підтвердженням господарських операцій
  - Г. Вірна відповідь відсутня

7. Кількість і зміст реквізитів визначається:
  - А. Характером господарської операції, яка відображається в документі
  - Б. Призначенням документа
  - В. Вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Способом створення документа (вручну чи засобами обчислювальної техніки)
8. Реквізити, які необхідні для відображення будь-якої операції в бухгалтерському обліку та надання документу юридичної сили і доказовості, називаються:
  - А. Основними
  - Б. Обов'язковими
  - В. Додатковими
  - Г. Уточнюючими
9. З перелічених реквізитів до обов'язкових не відносяться:
  - А. Назва підприємства від імені якого складають документ та назва(форма) документа
  - Б. Дата складання документа, зміст господарської операції, її вираження в натуральних і вартісних вимірниках
  - В. Прізвище і підпис бухгалтера, якому здається документ
  - Г. Посади, прізвища і підписи осіб, відповідальних за здійснення господарських операцій та правильність її оформлення
10. Реквізити, які уточнюють або дають детальну інформацію про зміст операції, називаються:
  - А. Основними
  - Б. Обов'язковими
  - В. Додатковими
  - Г. Уточнюючими
11. До додаткових реквізитів з наведених відносять:
  - А. СТОВ "Зоря"
  - Б. Ферма №2
  - В. 31.09.п.р. зважували 20 тварин , доважок склав 250кг від дати попереднього зважування
  - Г. Прізвище підписи завідуючого фермою, зоотехніка
12. До оформлення документів встановлено вимоги:
  - А. Записи в первинних документах, облікових регістрах здійснюються чорнилом, пастою кулькових ручок темного кольору, з допомогою друкарських машинок, принтерів
  - Б. В документах не дозволяється робити застережених виправлень і підчисток, текст і суми операцій пишуть чітко і розбірливо
  - В. Вільні рядки в первинних документах підлягають обов'язковому прокресленню
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
13. Характерною особливістю документів щодо оформлення грошових і банківських операцій є:
  - А. Недопущення виправлень у таких документах (навіть обумовлених)
  - Б. Сума за господарською операцією вказується як цифрами, так і прописом
  - В. Для попередження подвійного їх використання проводять погашення таких документів
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
14. При прийманні документа проводиться перевірка:
  - А. За суттю
  - Б. За формою
  - В. Арифметично
  - Г. Документ перевіряють за всіма переліченими видами перевірок

15. Встановлення законності проведення господарських операцій документом означає його перевірку:
  - А. За формою
  - Б. Арифметично
  - В. За суттю
  - Г. За сумою
16. Перевірка документу за формою означає:
  - А. Повнота і правильність заповнення всіх реквізитів, необхідних для цього документа
  - Б. Чіткість і якість текстових і числових записів
  - В. Своєчасність оформлення господарських операцій і подання документів у бухгалтерію
  - Г. Перелічені ознаки включаються в перевірку документів за формою
17. Перевірка правильності кількісного і вартісного відображення господарських операцій, вірність підрахунків та інших арифметичних дій в документі – це перевірка:
  - А. За суттю
  - Б. Арифметична
  - В. За формою
  - Г. Таксування
18. Бухгалтерська обробка документів включає:
  - А. Контрування
  - Б. Таксування
  - В. Групування
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
19. Якщо при перевірці виявлено незаконність здійснених операцій, підчистка цифр або підробка підписів, то документ:
  - А. Передають головному бухгалтеру підприємства для вжиття необхідних заходів
  - Б. Повертають на доопрацювання особам, які їх склали
  - В. Знищують
  - Г. Передають до судових і правоохоронних органів
20. При неправильному складанні або неповному оформленні документів їх:
  - А. Передають головному бухгалтеру підприємства для вжиття необхідних заходів
  - Б. Повертають на доопрацювання особам, які їх склали
  - В. Знищують
  - Г. Передають до судових і правоохоронних органів
21. Таксування документів означає:
  - А. Визначення розцінок за господарськими операціями
  - Б. Визначення підсумків за показниками господарських операцій, наведених у натуральних і трудових вимірниках
  - В. Вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Зазначення у відповідних графах документа ціни й суми тобто грошової оцінки оформлення натуральних або трудових вимірників господарської операції
22. Контрування документі полягає в:
  - А. Зазначення прізвищ, посад і підписів, відповідальних за здійснення господарських операцій
  - Б. Зазначенні кореспондуючих рахунків, субрахунків та аналітичних рахунків на яких повинна бути відображена господарська операція
  - В. Перевірці правильності кількісного і вартісного відображення господарської операції
  - Г. Визначення грошової оцінки господарської операції

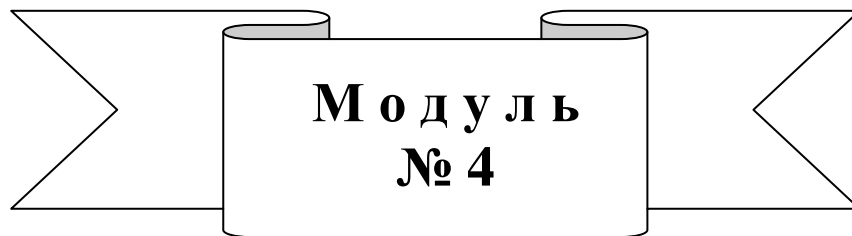
23. Групування документів полягає в:
- А. Об'єднанні документів за датою їх складання у хронологічні послідовності
  - Б. Систематизація облікової інформації з первинних документів
  - В. Об'єднанні однорідних за змістом первинних документів у групи і записи в накопичувальній або групувальній відомостях для визначення загального підсумку за кожною групою
  - Г. Вірна відповідь відсутня
24. Документооборот - це:
- А. Встановлений порядок і рух в певні строки документів у процесі здійснення господарських операцій
  - Б. Етапи послідовного проходження документів в межах підприємства
  - В. Встановлений порядок і рух в певні строки документів у процесі оперативного використання та бухгалтерського опрацювання їх від моменту складання або одержання від інших операцій до використання для бухгалтерських записів і передачі в архів
  - Г. Вірна відповідь відсутня
25. Особливостями складання грошових документів є:
- А. Виправлення в них є недопустимими
  - Б. Сума в них вказується не тільки цифрами, але і прописом
  - В. Обов'язкова наявність підписів касира та головного бухгалтера
  - Г. Вище вказані відповіді вірні
26. Термін "погашення документа" означає:
- А. Його знищення
  - Б. Здача в архів
  - В. Підшивка однорідних документів у папки
  - Г. Відмітка про його використання
27. Документообіг і графік документообігу сприяють:
- А. Прискоренню формування і проходження документів та підвищення відповідальності працівників за оформлення та опрацювання документів
  - Б. Підвищує якість облікових даних
  - В. Сприяє оперативному керівництву
  - Г. Вище перелічені відповіді вірні
28. Документообіг включає наступні етапи:
- А. Складання документа (отримання його зі сторони); приймання, перевірка і обробка документів; рознесення даних документів за рахунками бухгалтерського обліку; підготовка та здача в архів
  - Б. Реєстрація господарських операцій; їх обробка; приймання документів; підготовка та передача документів в архів
  - В. Складання документу; перевірка документу; здача в архів; обробка
  - Г. Надходження документа зі сторони; обробка документа; перевірка; рознесення даних документів за рахунками бухгалтерського обліку; підготовка та здача в архів
29. З метою правильного зберігання документів та одержання в будь-який момент часу необхідної економічної інформації на підприємствах використовують:
- А. Шафи із замком
  - Б. Сейфи
  - В. Архіви
  - Г. Полиці

30. Архіви облікових документів поділяють на:
- А. Постійні, транзитні
  - Б. Поточні, постійні
  - В. Тимчасові, транзитні
  - Г. Тимчасові, постійні
31. Для зберігання документів у бухгалтерії протягом поточного року чи місяця використовують архіви:
- А. Тимчасові
  - Б. Поточні
  - В. Постійні
  - Г. Транзитні
32. Для зберігання документів після складання річної звітності їх передають до архіву:
- А. Поточного
  - Б. Стаціонарного
  - В. Центрального
  - Г. Постійного
33. При вилученні документів із архіву обов'язковим є складання:
- А. Реєстр вилучених документів
  - Б. Відомість вилучених документів
  - В. Реєстр виданих документів
  - Г. Журнал реєстрації виданих документів
34. Видача документів із архіву проводиться:
- А. Вільно, при умові, що в архіві залишають копії виданих документів
  - Б. За письмовим розпорядженням керівника підприємства або головного бухгалтера
  - В. За рішенням відповідних органів (прокуратура, слідчі органи, контрольно-ревізійна служба, податкова адміністрація) в межах їх повноважень, передбачених законами, із залишенням копій документів, які вилучають
  - Г. Вірними є відповіді Б,В
35. За призначенням бухгалтерські документи поділяють на:
- А. Розпорядчі, виконавчі, бухгалтерського оформлення, накопичувані
  - Б. Розпорядчі, комбіновані, виконавчі, виправдні
  - В. Розпорядчі, бухгалтерського оформлення, комбіновані
  - Г. Виконавчі, грошові, первинні, накопичувані
36. Документи, які містять вказівку (наказ, завдання) на здійснення господарських операцій, називають:
- А. Бухгалтерського оформлення
  - Б. Розпорядчі
  - В. Виконавчі
  - Г. Комбіновані
37. Документи, якими оформляють виконані господарські операції та підтверджують факт їх здійснення є:
- А. Комбінованими
  - Б. Разовими
  - В. Виправдні
  - Г. Виконавчими
38. Одночасне поєднання розпорядження на здійснення господарських операцій та їх виконання здійснено в документах:
- А. Змішаних
  - Б. Бухгалтерського оформлення
  - В. Комбінованих
  - Г. Складних

39. Документи даної групи складають працівники бухгалтерії на підставі даних вже складених документів:
- А. Бухгалтерського оформлення
  - Б. Виправдні
  - В. Накопичувані
  - Г. Комбіновані
40. Документи грошові, матеріальні, розрахункові класифікують за ознакою:
- А. За змістом
  - Б. За порядком складання
  - В. За складом
  - Г. За способом оформлення операцій
41. За порядком складання документи поділяють на:
- А. Разові і накопичувані
  - Б. Первинні і накопичувані
  - В. Первинні та зведені
  - Г. Разові і зведені
42. Первинні документи складають у випадку:
- А. У момент здійснення господарської операції
  - Б. Після здійснення господарської операції
  - В. Перелічені вище відповіді вірні
  - Г. На основі вже складених документів про факт здійснення господарської операції
43. Зведеним є документ, який:
- А. Складають на підставі даних, згрупованих однорідних первинних документів
  - Б. Містить записують однорідні господарські операції
  - В. Поєднує у собі ознаки розпорядчих, виправдовуючих документів та бухгалтерського оформлення
  - Г. Всі відповіді вірні
44. За способом оформлення (відображення операцій) бухгалтерські документи поділяють на:
- А. Разові і накопичувані
  - Б. Первинні і накопичувані
  - В. Первинні і зведені
  - Г. Разові і зведені
45. Документи, які заповнюють лише на одну операцію є:
- А. Виконавчі
  - Б. Первинні
  - В. Прості
  - Г. Разові
46. Характерною особливістю накопичуваних документів є:
- А. Записують декілька господарських операцій
  - Б. Складаються на підставі декількох однотипних первинних документів за певний проміжок часу
  - В. Записують однорідні господарські операції за певний проміжок часу
  - Г. Всі відповіді вірні
47. За місцем складання бухгалтерські документи класифікують на:
- А. Банківські, виробничі
  - Б. Зовнішні, внутрішні
  - В. Внутрішньогосподарські, залучені
  - Г. Власні, залучені

48. Внутрішніми є документи, які:
- А. Надійшли в бухгалтерію підприємства із структурних підрозділів
  - Б. Складені в бухгалтерії підприємства
  - В. Вище перелічені відповіді вірні
  - Г. Складені на інших підприємствах і установах
49. Зовнішніми є документи, які:
- А. Надійшли від інших підприємств (установ, організацій)
  - Б. Складені в структурних підрозділах одного ж підприємства
  - В. Складені у філіях підприємств і організаціях
  - Г. Складені на підприємстві але передані іншим господарюючим суб'єктам
50. Періодичність інвентаризації каси становить:
- А. Не менше одного разу в рік
  - Б. Не менше одного разу в квартал
  - В. Не менше одного разу в місяць
  - Г. Щотижня
51. Річна інвентаризація активів повинна проводитись:
- А. Після закінчення кожного кварталу
  - Б. Не раніше першого жовтня
  - В. Не раніше першого листопада
  - Г. Не раніше першого грудня
52. Результати інвентаризації повинні бути відображені в обліку протягом:
- А. Місяця
  - Б. Трьох днів
  - В. Десяти днів
  - Г. Згідно строку, вказаного керівником підприємства
53. Основним методом визначення об'єму "прихованих" операцій є:
- А. Особисте спостереження
  - Б. Економічний аналіз
  - В. Інвентаризація
  - Г. Складання бухгалтерських проводок
54. Оформлення нестачі виробничих запасів відображається проводкою:
- А. Дт 90 Кт 25
  - Б. Дт 94 Кт 20
  - В. Дт 93 Кт 20
  - Г. Дт 20 Кт 94
55. Право прийняття рішень за результатами інвентаризації належить:
- А. Голові інвентаризаційної комісії
  - Б. Керівнику підприємства
  - В. Головному бухгалтеру
  - Г. Інвентаризаційній комісії
56. Оформлення лишку виробничих запасів відображається бухгалтерською проводкою:
- А. Дт 26 Кт 71
  - Б. Дт 71 Кт 20
  - В. Дт 20 Кт 71
  - Г. Дт 20 Кт 70
57. Суцільна інвентаризація усіх активів проводиться в обов'язковому порядку:
- А. За вимогою слідчих органів
  - Б. При зміні матеріально відповідальної особи
  - В. При проведенні інвентаризації
  - Г. Перед складанням річного звіту

58. Очоловати інвентаризаційну комісію має право:
- А. Головний бухгалтер
  - Б. Керівник підприємства
  - В. Керівник підприємства і головний бухгалтер
  - Г. Головний агроном
59. Інвентаризаційна відомість складається:
- А. До проведення інвентаризації
  - Б. У момент проведення інвентаризації
  - В. Одразу після проведення інвентаризації
  - Г. За 10 днів після проведення інвентаризації
60. Повна інвентаризація активів проводиться:
- А. Щомісячно
  - Б. Щоквартально
  - В. Один раз у 6 місяців
  - Г. Один раз на рік

Змістовний модуль 1: Принципи обліку основних господарських процесів

Змістовний модуль 2: Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Змістовний модуль 1

Тема: Принципи обліку основних господарських процесів

Практичне заняття 1 Облік процесу постачання

Мета заняття: закріпити на практичних прикладах порядок обліку процесу постачання і визначення собівартості придбаних предметів праці.

Необхідно:

1. Відкрити рахунки синтетичного і аналітичного обліку за даними таблиць 1.1 і 1.2;
2. Скласти бухгалтерські проводки за господарськими операціям, наведеним у таблицях 1.3-1.5, і записати їх на рахунках;
3. Визначити і списати транспортно – заготівельні витрати (ТЗВ) на витрачені товарно – матеріальні цінності;
4. Підрахувати обороти і визначити залишки за рахунками на кінець звітного періоду;
5. Скласти оборотні відомості за рахунками синтетичного і аналітичного обліку;
6. Скласти бухгалтерський баланс на кінець звітного періоду, групування статей балансу робити за розділами.

Умови для виконання завдання:

Таблиця 1.1

Залишки за рахунками ТОВ “Велес” на 1 січня 200__ , грн.*

Код рахунка, субрахунку	Назва рахунка, субрахунку	Сума за дебетом	Сума за кредитом
1	2	3	4
10	Основні засоби	730000	
13	Знос (амортизація) необоротних активів		132000
20	Виробничі запаси – усього	504017	
	в тому числі:		
203	Паливо	250267	
205	Будівельні матеріали	3410	
207	Запасні частини	5340	
208	Матеріали сільськогосподарського призначення	245000	
21	Тварини на вирощуванні і відгодівлі	145000	
27	Продукція сільськогосподарського виробництва	5700	
30	Каса	1450	
311	Поточний рахунок в національній валюті	50100	

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4
36	Розрахунки з покупцями і замовниками	13500	
37	Розрахунки з іншими дебіторами	650	
40	Статутний капітал		1286537
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів		1340
63	Розрахунки з постачальниками і підрядниками		15400
64	Розрахунки за податками і платежами		1890
65	Розрахунки за страхуванням		850
66	Розрахунки з оплати праці		12400
	Разом:	1450417	1450417

* Дані цієї таблиці використовують для виконання всіх трьох практичних занять даного змістовного модуля.

Таблиця 1.2

Відомість залишків на початок звітної періоду
за рахунками

Код аналіт. рахунків	Назва аналітичних рахунків	Натуральні показники		Сума, грн.
		Од. виміру	Кількість	
203001	203 "Паливо" Бензин А –76 за договірними цінами	кг	28300	138670
203002	Дизельне паливо за договірними цінами	кг	21210	99687
203005	Транспортно – заготівельні витрати (ТЗВ)	-	-	11910
	Разом:	-	-	250267
205001	205 "Будівельні матеріали" Ліс круглий за договірними цінами	м ³	10,0	2000
205002	Цегла червона за договірними цінами	тис. шт.	3,0	900
205005	Транспортно – заготівельні витрати (ТЗВ)	-	-	510
	Разом:	-	-	3410

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5
207001	207 “Запасні частини” Запасні частини для тракторів за договірними цінами	-	-	2900
207002	Запасні частини для автомобілів за договірними цінами	-	-	2100
207005	Транспортно – заготівельні витрати (ТЗВ)	-	-	340
	Разом:	-	-	5340

Методичні поради:

Для визначення суми транспортно – заготівельних витрат, які потрібно віднести на виробництво, користуються розрахунками:

1. Визначають яка сума транспортно – заготівельних витрат припадає на 1 грн. товарно – матеріальних цінностей за договірними цінами, або відсоток відхилень від договірних цін, за формулою:

$$X = \frac{(C + T)}{(З + П)} * 100\%,$$

де X – відсоток транспортно – заготівельних витрат;

T – сума транспортно – заготівельних витрат за місяць;

C – сума транспортно – заготівельних витрат на початок звітнього періоду;

З – вартість ТМЦ за договірними цінами;

П – вартість ТМЦ за договірними цінами, що надійшли за звітний період

2. Визначають суму транспортно – заготівельних витрат, яка має бути списана на виробництво. Для цього суму транспортно – заготівельних витрат, які визначені на 1 грн. товарно – матеріальних цінностей, множать на вартість матеріальних цінностей, списаних на виробництво

Таблиця 1.3

**Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ „Велес” за вересень 200__ року
Субрахунок 203 „Паливо”**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Варіанти									
				I		II		III		IV		V	
				дебет	кредит	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.
A	B	B	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Надійшло від АТ "Нафта" за договірними цінами: Бензин А -76			2000	9800	2500	12250	3000	14700	3500	17150	4000	19600
	Дизельне паливо			3000	14100	3500	16450	2500	11750	2000	9400	3000	14100
	Разом:			X	23900	X	28700	X	26450	X	26550	X	33700
2	Нафтопродукти доставлені власним транспортом. Сума доставки склала:			X	1912	X	2296	X	2116	X	2124	X	2696
3	Оплачено з поточного рахунку АТ "Нафта" за паливно - мастильні матеріали (ПММ)			X	23900	X	28700	X	26450	X	26550	X	33700
4	Використано за договірними цінами: Бензин А -76 на: - роботу вантажних автомобілів			2100	10290	2300	11270	2500	12250	3000	14700	3500	17150

Продовження таблиці 1.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	- витрати тваринництва Разом:			200	980	250	1225	300	1470	350	1715	400	1960
	Дизельне паливо на: - роботу тракторів в рослинництві			2500	11750	3100	14570	2900	13630	2200	10340	2000	9400
	- роботу вантажних автомобілів			900	4230	1200	5640	1000	4700	800	3760	1100	5170
	Разом:			X	27250	X	32705	X	32050	X	30515	X	33680
	Усього ПММ			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
5	Списана частина ТЗВ на: - роботу вантажних автомобілів			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
	- витрати тваринництва			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
	- рослинництво (суму визначити самостійно)			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
	Разом:			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
	Всього за журналом:			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Таблиця 1.4

**Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ „Велес” за вересень 200__ року
Субрахунок 205 „Будівельні матеріали”**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Варіанти									
				I		II		III		IV		V	
		дебет	кредит	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Отримано від: - Закарпатського лісгоспу за договірними цінами: ліс кругляк - Уманського цегельного заводу: цегла			20	4000	25	5000	30	6000	35	7000	40	8000
				100	30000	90	27000	80	24000	70	21000	60	18000
2.	Нарахована заробітна плата за навантажування і розвантажування будівельних матеріалів				2500		3000		4000		5000		6000
3	Нарахована оплата послуг за доставку будівельних матеріалів АТП №1687				1500		1800		2000		2200		2500
4	Оплачені борги постачальникам за будівельні матеріали з поточного рахунку				4000		5000		6000		7000		8000

Таблиця 1.5

**Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ „Велес” за вересень 200__ року
Субрахунок 207 „Запасні частини”**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Варіанти									
		дебет	кредит	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Надійшли від Райпостачу за договірними цінами: - запасні частини для тракторів			4500	3740	4430	4940	5010	4800	3900	4200	5000	4700
	- запасні частини для автомобілів			5250	3460	3910	5210	4660	3520	5640	3350	2960	3940
	Разом:			9750	7200	8340	10150	9670	8320	9540	7450	7960	8640
2	Оплачено з поточного рахунку Райпостачу за запасні частини			9750	7200	8340	10150	9670	8320	9540	7450	7960	8640
3	Списано витрати за доставку запасних частин власним автотранспортом			565	360	570	740	420	515	576	310	425	658
4	Використано за договірними цінами: Запасні частини для тракторів на: - капітальний ремонт трактора			1450	1015	860	780	1195	1050	1020	1105	835	905

Практичне заняття 2

Облік процесу виробництва

Мета заняття: Закріпити на практичних прикладах порядок обліку процесу виробництва і визначення собівартості продукції рослинництва і тваринництва.

Необхідно:

1. Відкрити рахунки синтетичного і аналітичного обліку за даними таблиць 1.1 і 1.2. Крім того, відкрити рахунок 231 “Виробництво продукції рослинництва” та відповідний аналітичний рахунок до нього “Вирощування озимої пшениці”; 232 “Виробництво продукції тваринництва” та аналітичний рахунок до нього “Витрати на утримання молочного стада великої рогатої худоби”; 90 “Собівартість реалізації”;
2. Скласти бухгалтерські проводки за журналами реєстрації господарських операцій (табл. 2.2 і 2.3) і зробити розноску їх за рахунками синтетичного і аналітичного обліку;
3. Визначити фактичну собівартість продукції виробництва поточного року і розподілити калькуляційні різниці (табл. 2.1);
4. Підрахувати обороти, визначити залишки за рахунками на кінець звітного періоду;
5. Скласти оборотну відомість за рахунками синтетичного обліку;
6. Скласти баланс підприємства на 31 грудня поточного року.

Методичні поради: для виконання завдання за пунктом 3 необхідно скласти таблицю 4.

Вихідні дані:

Вид продукції	Од. виміру	Планова ціна, грн.
Зернова продукція:		
- зерно	ц	37
- зерновідходи	ц	25
- солома	ц	2
Продукція молочного скотарства:		
- молоко	ц	60
- приплід	гол.	235
- гній	т	5

3. Кормо-дні основного стада великої рогатої худоби – 36270

Продовження таблиці 2.1

Види продукції	Розподіл калькуляційних різниць									
	Рах. 27		Рах. 90		Рах. 232		Рах. 21		Рах. 208	
	Кількість продукції, ц	Сума, грн.	Кількість продукції, ц	Сума, грн.	Кількість продукції, ц	Сума, грн.	Кількість голів	Сума, грн.	Кількість	Сума, грн.
А	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Рослинництво:										
- зерно озимої пшениці										
- зерновідходи (%)										
- солома	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	х		х		х		х		х	
Тваринництво:										
- молоко										
- приплід										
- гній	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	х		х		х		х		х	

Продовження таблиці 2.2

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	шкідниками та хворобами озимої пшениці, грн.			42588	48976	45782	40363	38496	44717	46527	48070	42381	40420
7	Списана вартість паливно-мастильних матеріалів для виконання сільськогосподарських робіт, грн.			71548	82280	76914	67809	64673	75125	78166	80759	71200	67905
8	Нараховано амортизацію основних засобів, грн.			40884	47017	43951	38748	36956	42928	44666	46148	40686	47933
9	Списано вартість малоцінних предметів, грн.			1022	1175	1099	969	924	1073	1116	1154	1017	970
	Всього витрат:			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
10	Оприбуткована готова продукція (суму визначити самостійно):			8281,8	8474,8	8644,3	8393,5	7917,4	8695,9	8051,0	9076,5	8813,2	8313,3
	- зерно, ц												
	- зерновідходи (вміст повноцінного зерна 70%), ц			897,1	918,3	940	912,9	861,2	942,0	872,4	987,3	958,5	904,3
	солома, ц			7591,6	7768,5	7902,4	7672,3	7238,0	7971,2	7380,1	8297,5	8055,9	7599,9
12	Списано реалізоване зерно озимої пшениці за плановою собівартістю (суму визначити самостійно), ц			4500	4600	4700	4560	4300	4725	4375	4930	4790	4510
13	Списано на корм птиці зерновідходи за плановою собівартістю (суму визначити самостійно), ц			860	880	900	875	825	905	836	946	920	867

Продовження таблиці 2.2

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	Визначити фактичну собівартість продукції рослинництва і списати суми калькуляційних різниць за каналами використання продукції та на її залишок			?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
15	Незавершене виробництво на кінець звітного періоду, грн.			27062	26081	26280	26943	26625	26385	26465	26932	26404	26359

Таблиця 2.3

**Журнал реєстрації господарських операцій за січень-грудень 200__ р. ТОВ „Велес”
Аналітичний рахунок „Витрати на утримання молочного стада ВРХ”**

№ з/п	міст господарських Операцій	Кореспонденція рахунків		Варіанти									
		дебет	кредит	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
A	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Нарахована оплата праці працівникам безпосередньо зайнятим у технологічному процесі виробництва молока, грн.			49663	48080	50556	51184	53249	51977	50308	50334	48788	53716
2	Нараховано на заробітну плату відрахування у фонди соціального страхування, грн.			99	96	101	102	106	104	101	101	98	107
3	Списано вартість кормів власного виробництва, грн.			55771	53994	56774	57479	59799	58370	56496	56525	54789	60323
4	Списана вартість підстилки для тварин, грн.			4139	4007	4213	4265	4437	4331	4192	4195	4066	4476
5	Списана вартість використаних, засобів захисту тварин, медикаментів, біопрепаратів та дезінфікуючих засобів, грн.			12416	12020	12639	12796	13312	12994	12577	12584	12197	13429

Продовження таблиці 2.3

А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Списана вартість паливно – мастильних матеріалів на виконання технологічних операцій у молочному скотарстві, грн.			8277	8013	8426	8531	8875	8663	8385	8389	8131	8953
7	Нараховано амортизацію основних засобів, які використовуються при виробництві молока, грн.			45525	44073	46343	46918	48811	47645	46116	46140	44723	49239
8	Списано на утримання молочного стада ВРХ вартість малоцінних предметів, строк експлуатації яких - до одного року, грн.			2070	2000	2107	2133	2219	2166	2096	2097	2033	2238
9	Списано вартість виробничих запасів (будівельні матеріали та запасні частини), використаних на ремонт молочнотоварної ферми та обладнання, грн.			10346	10017	10533	10663	11094	10829	10481	10486	10164	11191
10	Віднесено на аналітичний рахунок "Витрати на утримання молочного стада ВРХ" частина загально-виробничі витрати, грн.			4139	4007	4213	4265	4437	4331	4192	4195	4066	4476

Практичне заняття 3

Облік процесу реалізації

Мета: Закріпити на практичних прикладах порядок обліку процесу реалізації і виявлення фінансових результатів.

Необхідно:

1. Відкрити рахунки синтетичного і аналітичного обліку за даними таблиць 1.1 і 1.2. Крім того, відкрити рахунки: 90 “Собівартість реалізації”, 70 “Дохід від реалізації”, 79 “Фінансові результати”, 44 “Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)”, 93 “Витрати на збут”;

2. За даними журналу реєстрації господарських операцій (табл.3.1) скласти бухгалтерські проводки і зробити розноску їх за рахунками бухгалтерського обліку;

3. Визначити фінансовий результат від реалізації сільськогосподарської продукції і відобразити його на рахунку 44 “Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)”;

4. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками;

5. Скласти баланс на 31.12.200__ року.

Таблиця 3.1

Журнал реєстрації господарських операцій ТОВ „Велес” за січень-грудень 200__ р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Варіанти									
		дебет	кредит	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
A	B	B	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Відвантажено зі складу зерно озимої пшениці за плановою собівартістю: кількість, ц			4500	4600	4700	4560	4300	4725	4375	4930	4790	4510
	сума, грн.			166500	170200	173900	168720	159100	174825	161875	182410	177230	166870
2	Відправлено на ВАТ "Уманьмолоко" молоко за плановою собівартістю: кількість, ц			2400	2320	2450	2480	2590	2520	2440	2570	2360	2640
	сума, грн.			144000	139200	147000	148800	155400	151200	146400	154200	141600	158400
3	Нараховано дохід від покупців за реалізовані: - зерно озимої пшениці (ціна за 1ц. - 70 грн.), грн.			315000	322000	329000	319200	301000	330750	306250	345100	335300	315700
	- молоко(ціна за 1ц.-100 грн.),грн.			240000	232000	245000	248000	259000	252000	244000	257000	236000	264000
	Разом:			555000	554000	574000	567200	560000	582750	550250	602100	571300	579700
4	Нараховано ПДВ з продажної вартості реалізованої продукції : - зерно озимої пшениці, грн.			52500	53667	54833	53200	50167	55125	51042	57517	55883	52617
	- молоко, грн.			40000	38667	40833	41333	43167	42000	40667	42833	39333	44000
	Разом:			92500	92333	95667	94533	93333	97125	91708	100350	95217	96617

Змістовний модуль 2

Семінарське заняття № 1

Тема: Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

План

1. Сутність, призначення і види бухгалтерських регістрів.
2. Форми бухгалтерських регістрів.
3. Способи, техніка запису в облікові регістри і способи виправлення помилок.
4. Поняття і розвиток форм бухгалтерського обліку.
5. Характеристика сучасних форм бухгалтерського обліку.
6. Види бухгалтерської звітності. Основні вимоги до фінансової звітності та принципи її побудови.
7. Склад фінансової звітності. Характеристика її форм.
8. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві: завдання, планування, взаємозв'язок з іншими підрозділами.
9. Права, обов'язки і відповідальність головних бухгалтерів.

Питання для самоперевірки

Тема: Принципи обліку основних господарських процесів

1. Що представляє собою процес постачання та його завдання.
2. Порядок відображення в обліку процесу постачання
3. Оцінка як метод бухгалтерського обліку.
4. Суть калькуляції, об'єкти обліку витрат, об'єкти калькуляції і калькуляційної одиниці.
5. Методи калькуляції та їх характеристика.
6. Склад і класифікація витрат виробництва.
7. Дайте характеристику системи рахунків, які використовуються для відображення процесу виробництва.

8. Як обліковують і списують витрати, пов'язані з обслуговуванням виробництва й управління?

9. З яких витрат складається виробнича собівартість продукції?

10. Як визначають фактичну виробничу собівартість випущеної із виробництва готової продукції?

11. Що таке калькуляційна різниця, як вона визначається і як розподіляється?

12. Що представляє собою процес реалізації? Завдання його обліку.

13. Охарактеризуйте систему рахунків, які використовуються для відображення процесу реалізації.

14. Порядок відображення в обліку процесу реалізації та визначення фінансового результату від реалізації продукції (робіт, послуг).

15. На яких рахунках та в якому порядку ведеться облік фінансових результатів підприємства та використання прибутку протягом року.

Тема: Облікові реєстри, техніка і форми бухгалтерського обліку

1. Дайте визначення облікових реєстрів.

2. Як поділяються облікові реєстри:

- за зовнішнім виглядом?

- Характером записів?

- Обсягом змісту записів?

3. Техніка облікової реєстрації господарських операцій в облікових реєстрах.

4. Способи перевірки правильності облікових записів у реєстрах.

5. Дайте визначення форми бухгалтерського обліку.

6. Назвіть сучасні форми бухгалтерського обліку, що застосовуються на підприємствах і в організаціях.

7. Характеристика меморіально-ордерної форми обліку, основні її переваги і недоліки.

8. Характеристика журнально-ордерної форми обліку, основні її переваги і недоліки.

9. Комп'ютерна форма бухгалтерського обліку, її особливості і переваги.

10. Способи виявлення та виправлення помилок в облікових записах. Суть кожного з них.

Тема: Основи фінансової звітності

1. Дайте визначення фінансової звітності. Розкрийте її значення.

2. Вимоги. Що ставляться до фінансової звітності.

3. Склад фінансової звітності.

4. Якими державними органами встановлюються форми фінансової звітності і порядок їх заповнення?

5. Яким органам подається квартальна і річна фінансова звітність?

6. Дайте характеристику:

- Ф № 1 „Баланс”;
- Ф № 2 „Звіт про фінансові результати”;
- Ф № 3 „Звіт про рух грошових коштів”;
- Ф № 4 „Звіт про власний капітал”.

Тема: Основи організації бухгалтерського обліку

1. Що розуміють під раціональною організацією бухгалтерського обліку?

2. Які основні передумови раціональної організації обліку на підприємстві?

3. План організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

4. Державне управління обліком в країні.

5. Організація бухгалтерської служби на підприємстві.

6. Права і обов'язки головного бухгалтера підприємства.

ТЕСТИ
ЧАСТИНА - 1

Тема: Облік господарських процесів

1. Погашено з поточного рахунку заборгованість за короткостроковою позикою банку:
А. Дт 60 Кт 30
Б. Дт 50 Кт 31
В. Дт 60 Кт 31
Г. Дт 31 Кт 60
2. Видано готівку з каси в підзвіт на відрядження:
А. Дт 37 Кт 31
Б. Дт 37 Кт 30
В. Дт 36 Кт 30
Г. Дт 30 Кт 37
3. Списано витрачене пальне на потреби виробництва:
А. Дт 20 Кт 23
Б. Дт 23 Кт 22
В. Дт 26 Кт 20
Г. Дт 23 Кт 20
4. Оприбутковано малоцінні швидкозношувані предмети (строк корисного використання яких до одного року) від постачальника:
А. Дт 22 Кт 63
Б. Дт 20 Кт 63
В. Дт 63 Кт 22
Г. Дт 22 Кт 23
5. Нарахована заробітна палата працівникам основного виробництва:
А. Дт 91 Кт 66
Б. Дт 66 Кт 30
В. Дт 30 Кт 31
Г. Дт 23 Кт 66
6. Оприбуткована готова продукція на склад від основного виробництва:
А. Дт 20 Кт 23
Б. Дт 26 Кт 23
В. Дт 23 Кт 26
Г. Дт 20 Кт 26
7. Зараховано на поточний рахунок кошти, що найшли від покупців за реалізовану їм продукцію
А. Дт 31 Кт 37
Б. Дт 31 Кт 66
В. Дт 31 Кт 36
Г. Дт 31 Кт 70
8. Видано заробітну плату з каси:
А. Дт 66 Кт 30
Б. Дт 30 Кт 66
В. Дт 66 Кт 31
Г. Дт 23 Кт 66
9. Надійшла на поточний рахунок короткострокова позика банку:
А. Дт 50 Кт 31
Б. Дт 60 Кт 30
В. Дт 31 Кт 60
Г. Дт 60 Кт 31

10. Повернуто в касу невикористані підзвітні суми:
- А. Дт 30 Кт 36
  - Б. Дт 30 Кт 37
  - В. Дт 31 Кт 37
  - Г. Дт 37 Кт 30
11. З поточного рахунку перераховано заборгованість за податками і платежами:
- А. Дт 65 Кт 31
  - Б. Дт 64 Кт 31
  - В. Дт 31 Кт 64
  - Г. Дт 64 Кт 30
12. Оприбутковано приплід тварин від основного стада ВРХ (тваринництва):
- А. Дт 232 Кт 21
  - Б. Дт 21 Кт 234
  - В. Дт 21 Кт 63
  - Г. Дт 21 Кт 232
13. Нарахований дохід від реалізації покупцю готової продукції:
- А. Дт 36 Кт 70
  - Б. Дт 63 Кт 70
  - В. Дт 36 Кт 71
  - Г. Дт 70 Кт 36
14. Нарахований знос (амортизацію) основних засобів виробництва:
- А. Дт 83 Кт 23
  - Б. Дт 91 Кт 13
  - В. Дт 23 Кт 13
  - Г. Дт 13 Кт 83
15. Списано будівельні матеріали для будівництва корівника:
- А. Дт 15 Кт 20
  - Б. Дт 10 Кт 20
  - В. Дт 23 Кт 20
  - Г. Дт 20 Кт 15
16. На підприємство надійшли сировина і матеріали від постачальника:
- А. Дт 20 Кт 36
  - Б. Дт 63 Кт 20
  - В. Дт 20 Кт 37
  - Г. Дт 20 Кт 63
17. Погашено заборгованість перед постачальником за рахунок короткострокової позики банку:
- А. Дт 63 Кт 36
  - Б. Дт 31 Кт 20
  - В. Дт 63 Кт 37
  - Г. Дт 63 Кт 60
18. Зараховано частину прибутку на поповнення додаткового капіталу:
- А. Дт 44 Кт 40
  - Б. Дт 42 Кт 44
  - В. Дт 44 Кт 42
  - Г. Дт 43 Кт 44
19. Придбано оборотні малоцінні швидкозношувані предмети підзвітною особою:
- А. Дт 22 Кт 30
  - Б. Дт 22 Кт 36
  - В. Дт 37 Кт 22
  - Г. Дт 22 Кт 37

20. Оприбутковано в склад основних засобів приміщення корівника за рахунок капітальних інвестицій:
- А. Дт 10 Кт 23
  - Б. Дт 10 Кт 15
  - В. Дт 15 Кт 10
  - Г. Дт 10 Кт 35
21. Надійшли на поточний рахунок гроші з каси підприємства, від покупців та короткострокова позика банку:
- А. Дт 31 Кт 37, 60, 30
  - Б. Дт 31 Кт 30, 50, 37
  - В. Дт 31 Кт 30, 36, 60
  - Г. Дт 31 Кт 37, 36, 50
22. Видано з каси заробітну плату, на господарські потреби та для зарахування на поточний рахунок:
- А. Дт 31, 65, 36 Кт 30
  - Б. Дт 30, 66, 37 Кт 31
  - В. Дт 37, 66, 60 Кт 30
  - Г. Дт 31, 66, 37 Кт 30
23. Списано собівартість сільськогосподарської продукції, реалізованої покупцям:
- А. Дт 90 Кт 27
  - Б. Дт 90 Кт 20
  - В. Дт 93 Кт 26
  - Г. Дт 93 Кт 27
24. Списано доходи від реалізації продукції на фінансові результати:
- А. Дт 90 Кт 70
  - Б. Дт 70 Кт 79
  - В. Дт 79 Кт 70
  - Г. Дт 70 Кт 90
25. Списано собівартість реалізованої продукції на фінансові результати:
- А. Дт 79 Кт 27
  - Б. Дт 90 Кт 27
  - В. Дт 90 Кт 79
  - Г. Дт 79 Кт 90
26. Відображено прибуток від реалізації продукції:
- А. Дт 44 Кт 79
  - Б. Дт 44 Кт 90
  - В. Дт 70 Кт 44
  - Г. Дт 79 Кт 44
27. Відображено збиток від реалізації продукції:
- А. Дт 44 Кт 90
  - Б. Дт 79 Кт 44
  - В. Дт 44 Кт 79
  - Г. Дт 70 Кт 44
28. Віднесено вартість послуг власного вантажного автотранспорту за перевезення продукції на витрати на збут:
- А. Дт 92 Кт 234
  - Б. Дт 93 Кт 63
  - В. Дт 92 Кт 63
  - Г. Дт 93 Кт 234

29. Використано оборотні малоцінні швидкозношувані предмети на потреби основного виробництва:
- А. Дт 91 Кт 22
  - Б. Дт 23 Кт 22
  - В. Дт 26 Кт 22
  - Г. Дт 22 Кт 23
30. З поточного рахунку перераховано заборгованість за соціальним страхуванням:
- А. Дт 65 Кт 30
  - Б. Дт 64 Кт 31
  - В. Дт 65 Кт 31
  - Г. Дт 31 Кт 65

ЧАСТИНА - 1

Тема: Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

1. Облікові реєстр – це:
  - А. Письмовий доказ фактичного здійснення господарських операцій або розпорядження на право її здійснення;
  - Б. Бланки документів типової форми;
  - В. Носії інформації спеціального формату і будови, призначені для реєстрації, групування і узагальнення господарських операцій, оформленими відповідними документами;
  - Г. Перелік первинних документів на підприємстві;
2. Записи господарських операцій в облікові реєстри – це:
  - А. Ведення записів в накопичувальних первинних документах;
  - Б. Облікова реєстрація;
  - В. Складання свідомств про факт здійснення господарських операцій;
  - Г. Відображення наявності та руху господарських активів;
3. За зовнішнім виглядом облікові реєстри поділяють на:
  - А. Журнали, відомості, книги;
  - Б. Журнали, картки, листки;
  - В. Книги, картки, папки;
  - Г. Книги, картки, окремі листи (відомості);
4. За характером записів облікові реєстри поділяються:
  - А. Хронологічні, систематичні, комбіновані;
  - Б. Хронологічні, синтетичні, комбіновані;
  - В. Систематичні, аналітичні, змішані;
  - Г. Хронологічні, систематичні, змішані;
5. За обсягом змісту записів облікові реєстри поділяють:
  - А. Реєстри хронологічні і систематичні;
  - Б. Реєстри прості та комбіновані;
  - В. Реєстри синтетичного та аналітичного обліку;
  - Г. Реєстри синтетичні і систематизовані;
6. За будовою облікові реєстри поділяють на:
  - А. Одно- та двосторонні, багатографні, шахові;
  - Б. Одно- та двосторонні;
  - В. Багатографні;
  - Г. Комбіновані;
7. Облікові реєстри, які являють собою переплетені (зброшуровані) окремі листи - це:
  - А. Окремі листи;
  - Б. Багатографні облікові реєстри;

- В. Бухгалтерські книги;
  - Г. Картки;
8. Облікові реєстри, які являють собою таблиці спеціальної форми, стандартних розмірів, виготовлені на цупкому папері і призначені для обліку господарських засобів, - це:
- А. Картки;
  - Б. Листи (відомості);
  - В. Машинограми;
  - Г. Перфоровані картки;
9. Облікові реєстри, що являють собою таблиці різного формату зі спеціальним графленням, - це:
- А. Картки;
  - Б. Окремі листи;
  - В. Журнали;
  - Г. Книги;
10. З наведених облікових реєстрів за зовнішнім виглядом до окремих листів відносяться:
- А. Картка пооб'єктного обліку основних засобів;
  - Б. Касова книга;
  - В. Головна книга;
  - Г. Обігова відомість;
11. Облікові реєстри, в яких господарські операції записують в календарній послідовності їх здійснення і оформлення, відносяться до:
- А. Синтетичних;
  - Б. Хронологічних;
  - В. Аналітичних;
  - Г. Систематичних;
12. З перелічених облікових реєстрів до хронологічних відносяться:
- А. Журнал реєстрації господарських операцій;
  - Б. Картка пооб'єктного обліку основних засобів;
  - В. Головна книга;
  - Г. Журнали-ордери;
13. Облікові реєстри, які призначені для групування однорідних за економічним змістом господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, -це:
- А. Синтетичні;
  - Б. Хронологічні;
  - В. Аналітичні;
  - Г. Систематичні;
14. Відображення господарських операцій на окремих аналітичних рахунках, з деталізацією про зміст показників відповідного синтетичного рахунка здійснюється у реєстрах:
- А. Аналітичного обліку;
  - Б. Синтетичного обліку;
  - В. Комбінованих;
  - Г. Систематичного обліку;
15. Односторонні облікові реєстри побудовані за принципом:
- А. Відображення сум господарських операцій в частині дебету або кредиту рахунку;
  - Б. Відображення даних про дебетові обороти в одній частині, а про кредитові обороти – в іншій;
  - В. Реєстрів, в яких одна з граф (дебетова найчастіше) поділяється на декілька граф;
  - Г. Шаховим;
16. Двосторонні облікові реєстри побудовані за принципом:
- А. Відображення сум господарських операцій в частині дебету або кредиту рахунку;
  - Б. Відображення даних про дебетові обороти в одній частині, а про кредитові обороти – в іншій;

- В. Реєстрів, в яких одна з граф (дебетова найчастіше) поділяється на декілька граф;
  - Г. Шаховим;
17. Багатографні облікові реєстри побудовані за принципом:
- А. Відображення сум господарських операцій в частині дебету або кредиту рахунку;
  - Б. Відображення даних про дебетові обороти в одній частині, а про кредитові обороти – в іншій;
  - В. Реєстрів, в яких одна з граф (дебетова найчастіше) поділяється на декілька граф;
  - Г. Шаховим;
18. З перелічених облікових реєстрів до односторонніх відносять:
- А. Відомість;
  - Б. Картка складського обліку матеріалів;
  - В. Головна книга;
  - Г. Журнал-ордер;
19. З перелічених облікових реєстрів до двосторонніх відносять:
- А. Відомість;
  - Б. Картка складського обліку матеріалів;
  - В. Головна книга;
  - Г. Журнал-ордер;
20. З перелічених облікових реєстрів до багатографних відносять:
- А. Відомість;
  - Б. Картка складського обліку матеріалів;
  - В. Головна книга;
  - Г. Журнал-ордер;
21. Записи в облікові реєстри можуть бути:
- А. Прості і копіювальні;
  - Б. Прості і складні;
  - В. Одинарні і подвійні;
  - Г. Прості і коректурні;
22. виправлення помилок в записах бухгалтерського обліку шляхом закреслення неправильного запису однією рисою та зазначенням правильної суми (тексту) проводиться способом:
- А. Коректурним;
  - Б. „Червоне сторно”;
  - В. Доповнюючи проводка;
  - Г. Обмовлення;
23. виправлення не допускаються в документах, якими оформляються:
- А. Касові, банківські операції та операції з цінними паперами;
  - Б. Нарахування заробітної плати;
  - В. Виробничі витрати;
  - Г. Переоцінка основних засобів підприємства;
24. виправлення помилок в записах бухгалтерського обліку, при якому неправильний бухгалтерський запис роблять повторно в тій самій кореспонденції рахунків, що й помилковий запис, але з від’ємним значенням, проводиться способом:
- А. Коректурним;
  - Б. „Червоне сторно”;
  - В. Доповнюючи проводка;
  - Г. Обмовлення;
25. У випадку, коли в облікових записах господарську операцію відображають з правильною кореспонденцією але у меншій (більшій) сумі, ніж потрібно, виправлення проводиться способом:
- А. Коректурним;
  - Б. „Червоне сторно”;

- В. Доповнюючи проводка;
  - Г. Обмовлення;
26. Форма бухгалтерського обліку – це:
- А. Послідовність відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій;
  - Б. Система взаємопов'язаних облікових реєстрів суворо встановленої форми і змісту, що зумовлює послідовність і способи облікових записів;
  - В. Спосіб оформлення господарських операцій;
  - Г. Система взаємопов'язаних рахунків бухгалтерського обліку, на яких здійснюється послідовне відображення господарських операцій;
27. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на підприємстві несуть:
- А. Вище стояча організація;
  - Б. Головний бухгалтер;
  - В. Власник та призначений ним керівник підприємства;
  - Г. Органи податкової адміністрації;
28. Сукупність принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку, первинного спостереження, вартісного виміру, поточного групування та узагальнення результатів господарської діяльності, які використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності – це:
- А. Метод бухгалтерського обліку;
  - Б. Форма бухгалтерського обліку;
  - В. Фінансова звітність;
  - Г. Облікова політика;
29. Зміст облікової політики розробляється:
- А. Керівником і затверджується головним бухгалтером;
  - Б. Головним бухгалтером і затверджується керівником;
  - В. Контролюючими органами;
  - Г. Податковими органами;
30. Побудова облікових реєстрів за кредитовим принципом притаманна:
- А. Меморіально-ордерній формі бухгалтерського обліку;
  - Б. Журнал-головна;
  - В. Журнально-ордерній формі бухгалтерського обліку;
  - Г. Автоматизована форма бухгалтерського обліку;

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Закон України “Про фінансовий облік і фінансову звітність в Україні”;
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050100 “Облік і аудит”. Частина 1. - Житомир: ЖІТІ, 1996. - 236с.;
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050100 “Облік і аудит”. Частина 2. - Житомир: ЖІТІ, 1996. - 528с.;
4. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник / За ред. М.В.Кужельного.- 6-те вид. - К.: А.С.К., 2007.- 266с. (Економічна освіта);
5. Кузьмінский А.М., Кузмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник: К.: ”Все про бухгалтерський облік”, 1999. - 228с.;
6. Малюга Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. Збірник задач і вправ для студентів спеціальності 6.050100 “Обліку і аудит”. - Житомир: ЖІТІ, 1998. - 496с.;
7. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05 1995р.;
8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій;
9. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік: навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 471с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Додаткова

1. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. 3-тє вид., переб. і допов./ М.ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін.,; за ред. проф. М.Ф. Огійчука. – К.: Алерта, 2006. – 878с.: іл.;
2. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Частина перша.– Житомир: ЖІТІ, 1998. – 928с.;
3. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Частина друга.– Житомир: ЖІТІ, 1999. – 320с.;
4. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та розрахунків від 17.08.1994р.;
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій;
6. Мальшев И.В. Теория бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1981.- 263с.;
7. Макаров В.Г. Теория бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1983.- 271с.;
8. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств;
9. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навч. посіб.- К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000.- С. 40-76;
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 “Баланс”, 3 “Звіт про фінансові результати”, 4 “Звіт про рух грошових коштів”, 5 “Звіт про власний капітал”, 9 “Запаси”, 16 “Витрати”;
11. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1985.- 367с.;
12. Соколов Я.В.Очерки по истории бухгалтерского учета. - М.: Финансы и статистика, 1991.- 400с.;